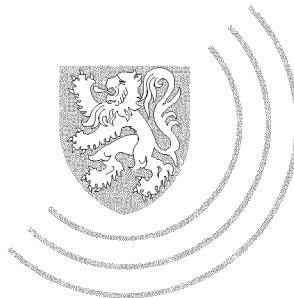

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

24 januari 2001

EVALUATIE

– van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen –

over de begroting 2001

INHOUDSTAFEL

TER INLEIDING	3
SAMENVATTING	4
1. DE BEGROTING 2001 : VERGELIJKING MET HET SERV-ADVIES	8
1.1. Ramingen en normeringen in het SERV-advies	8
1.2. De begroting 2001 in vergelijking met de vooruitzichten van het SERV-advies	9
1.2.1. De ontvangsten	10
1.2.2. Bruto beleidsruimte en marges voor de stijging van de uitgaven	14
1.2.3. Uitgaven	19
1.2.4. Begrotingssaldo en HRF-saldo	21
2. Evaluatie van het SERV-advies	23
2.1. HRF-saldo	23
2.1.1. Economische context	23
2.1.2. Politieke context	26
2.1.3. Begrotingscontrole 2001	31
2.1.4. Conclusie	36
2.2. Herziening financieringswet	37
2.3. Netto beleidsruimte voor de eerstkomende jaren	37
3. De begroting 2001 in een meerjarenperspectief	38
3.1. Algemeen : ontvangsten, uitgaven, saldi en beleidskredieten in de periode 1990-2001	38
3.2. De begroting uitgesplitst naar enkele grote rubrieken	42
3.3. De begroting op het niveau van de departementen en de administraties	47
3.3.1. Algemeen	47
3.3.2. Bespreking van de wijzigingen binnen de departementen	49
BIJLAGEN :	57

TER INLEIDING

De begrotingswerkzaamheden van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) concentreren zich op twee elementen: enerzijds het (decretaal verplicht) advies van de SERV over de begroting van het volgende jaar, anderzijds de evaluatie van de begroting zoals ze goedgekeurd werd door het Vlaams Parlement.

Op 12 juli 2000 bracht de SERV het jaarlijkse advies uit over de begroting 2001. Dit advies vertrekt niet van een ontwerp tekst, maar geeft de krachtlijnen weer waaraan de begroting volgens de SERV moet voldoen. In het advies van 2000 werden 3 elementen naar voor gebracht:

- reserves ten opzichte van de norm van de Hoge Raad van Financiën (HRF-norm) zijn niet meer nodig omwille van het afdoende karakter van de geprogrammeerde schuldafbouw, zonder dat de SERV uitspraak heeft gedaan over het optimale schuldniveau. De SERV uitte in het advies wel zijn bekommernis dat door de strikte toepassing van de HRF-norm er een grote kloof ontstaat tussen de beleidsruimte in 2001 en de volgende jaren.
- de netto beleidsruimte voor de begroting 2001 en volgende is beperkt;
- de Vlaamse overheid mag niet speculeren op bijkomende beleidsruimte voor 2001 ten gevolge van de wijziging van de financieringswet.

In dit document evalueert de SERV de begroting 2001. In deze evaluatie is het vooral de bedoeling de begroting te vergelijken met het jaarlijkse begrotingsadvies van juli.

Hierbij komen de volgende punten aan bod:

- een vergelijking van de begrotingsdocumenten met de ramingen die de SERV in juli voor de begroting heeft gemaakt (geraamde ontvangsten, bruto-beleidsruimte, uitgaven en saldi)
- een toetsing van de begroting 2001 aan de aanbevelingen van de SERV.
- de begroting 2001 in een meerjarenperspectief

SAMENVATTING

Op 12 juli 2000 bracht de SERV het jaarlijkse advies uit over de begroting 2001.

Het belangrijkste element van dit advies was dat, omwille van het afdoende karakter van de geprogrammeerde schuldafbouw, reserves ten opzichte van de norm van de Hoge Raad van Financiën (HRF-norm) niet meer nodig zijn. De SERV uitte in het advies wel zijn bekommernis dat door de strikte toepassing van de HRF-norm er een grote kloof ontstaat tussen de beleidsruimte in 2001 en de volgende jaren.

De situatie is grondig gewijzigd sinds het uitbrengen van het SERV-advies. Zowel op economisch vlak als op politiek vlak.

De **economische vooruitzichten** zijn naar boven herzien, zowel voor 2000 als voor 2001. Dit betekent dat de ontvangsten van de Vlaamse gemeenschap aanzienlijk hoger zullen liggen in 2001 dan verwacht werd door de SERV. Deze sterke groei is echter niet structureel van aard. De stijging van de middelen in 2002 zal gevoelig minder bedragen. Hierdoor vergroot de kloof tussen de beleidsruimte van 2001 en 2002 en neemt het belang toe van de bekommernis van de SERV over deze kloof.

Bovendien creëert de overheid bijkomende beleidsruimte door voor een bedrag van 7 mld BEF (175 mln €) heroriënteringen door te voeren. In combinatie met de sterke middelengroei ontstaat er hierdoor in 2001 (na begrotingscontrole) een bruto beleidsruimte van meer dan 50 mld BEF (1240 mln €).

Bij de initiële begroting wordt deze bijkomende beleidsruimte ongeveer gelijk verdeeld tussen uitgaven die noodzakelijk zijn om het beleid ongewijzigd verder te zetten en voor nieuwe uitgaven. Deze nieuwe uitgaven gaan voor een belangrijk deel naar de ondersteuning van het economisch weefsel.

De gewijzigde economische toestand heeft er toe geleid dat er op **politiek vlak** een aantal beslissingen zijn genomen die gevolgen hebben voor de begroting 2001.

In zijn advies stelde de HRF dat het volledig en structureel benutten van de middelen in 2001 niet wenselijk is omdat dit een evenwichtige groei van de primaire uitgaven in de komende jaren in de weg zou staan¹.

Ook de SERV heeft in het verleden meermaals op het belang gewezen van een evenwichtige groei van de uitgaven.

¹ In tegenstelling tot voorgaande jaren formuleerde de HRF zijn advies na het SERV-advies. De SERV kon dus nog geen rekening houden met het laatste HRF-advies.

De SERV wees er reeds op dat een pure saldo-norm, zoals de HRF-norm, gevaren inhoudt voor deze evenwichtige groei omwille van de gevoeligheid voor conjuncturele schommelingen.

In dit kader wijst de SERV op het belang om objectieve regels vast te stellen voor de gevolgen van conjuncturele schommelingen of “meevallers en tegenvallers” op de begrotingsnorm(en) waaraan Vlaanderen zich houdt.

De HRF vangt de conjuncturele schommeling van 2001 op door in zijn advies te stellen dat de totaliteit van de gemeenschappen en gewesten hun HRF-saldo in 2001 moeten verhogen met 30 mld BEF (750 mln €) in vergelijking met het stabiliteitspact van 1999.

Door de actualisering van het samenwerkingsakkoord over de begrotingsdoelstellingen in december 2000, werd deze bijkomende inspanning verdeeld over de gemeenschappen en gewesten. Vlaanderen engageerde zich om zijn HRF-saldo te verhogen met 10,1 mld BEF (250 mln €). Aangezien de initiële begroting reeds gestemd werd, zal deze correctie plaats vinden bij de begrotingscontrole 2001.

Het samenwerkingsakkoord bevat een aantal elementen die een rol kunnen spelen voor de beleidsruimte bij de begrotingscontrole en in de verdere toekomst.

Zo wordt de mogelijkheid geschapen om, via de oprichting van een fonds, begrotingsoverschotten alsnog aan te wenden in plaats van dit overschot automatisch om te moeten zetten in schuldafbouw. De oprichting van het “Financieringsfonds voor schuldafbouw en Eenmalige investeringsuitgaven” eind december 2000, biedt de mogelijkheid om een deel van het begrotingsoverschot van verleden jaar aan te wenden voor eenmalige uitgaven, reserveringen of schuldafbouw in 2001. Het is echter voorbarig om er van uit te gaan dat een deel van het verhoogde HRF-saldo hierdoor kan opgevangen worden in 2001.

Het samenwerkingsakkoord stelt tevens dat er objectieve regels moeten opgesteld worden om de “boni” uit het verleden te compenseren. Het HRF-saldo in de Vlaamse begrotingen heeft steeds een reserve aangehouden ten opzichte van het vereiste HRF-saldo. Dit kan in de toekomst tot gevolg hebben dat, onder bepaalde voorwaarden, het HRF-saldo van Vlaanderen onder het minimum opgelegde saldo zou mogen zakken. De regels die hierrond zullen worden afgesproken bieden in elk geval de mogelijkheid om de HRF-norm minder gevoelig te maken voor conjuncturele schommelingen. Ook zouden er structurele regels kunnen afgesproken worden over mee- en tegenvallers.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze regels nog niet van toepassing zijn vóór de begrotingscontrole 2001. De SERV gaat er in zijn evaluatie van uit dat deze bepaling de beleidsruimte in 2001 niet zal vergroten.

Een laatste bepaling in het samenwerkingsakkoord over de beleidsruimte van 2001 betreft de berekening van het HRF-saldo. Het samenwerkingsakkoord stelt dat voor 2001 het HRF-saldo niet zal berekend worden op basis van de Vlaamse middelenraming, maar op basis van de effectieve doorstorting door de federale overheid.

Voor de doorstorting van de toegewezen middelen aan de gemeenschappen en de gewesten gaat de federale overheid uit van de parameters van het voorgaande jaar. De Vlaamse regering gaat uit van een raming van de parameters van het begrotingsjaar zelf om de ontvangsten te ramen en het HRF-saldo te berekenen. Het voordeel van de Vlaamse raming is dat ze nauwkeuriger aansluit bij de realiteit.

Hoewel het effect van deze nieuwe berekening op de bruto beleidsruimte van de Vlaamse overheid pas duidelijk zal zijn op het moment van de begrotingscontrole, wijzen de parameters van de initiële begroting er op dat de beleidsruimte in 2001 aanzienlijk hoger is indien wordt uitgegaan van de federale doorstortingen. Dit betekent dat het HRF-saldo in 2001 zou stijgen zonder dat er bijkomende reserveringen of schuldafbouw moet plaatsvinden. Het gaat echter om een eenmalige verhoging van de beleidsruimte die in 2002 niet meer beschikbaar is.

De beleidsruimte in 2002 neemt door deze operatie af in de mate dat de beleidsruimte van 2001 verhoogt. Dit vergroot het gevaar dat de bruto beleidsruimte in 2002 aanzienlijk zal dalen in vergelijking met 2001 hetgeen een evenwichtige groei van de primaire uitgaven verhindert. Bovendien is de beleidsruimte in 2002 zeer beperkt. Uit de meerjarenbegroting van de administratie blijkt dat de beleidsruimte van 2002 (zonder rekening te houden met heroriënteringen) reeds volledig wordt ingenomen door de natuurlijke dynamiek van de begroting en de nieuwe initiatieven die nu reeds gekend zijn.

In deze evaluatie wenst de SERV geen uitspraak ten gronde te doen over de wijze waarop conjuncturele schommelingen enerzijds of "meëvallers en tegenvallers" anderzijds moeten opgevangen worden in de begroting, noch over het optimale schuldniveau. Wel wenst de SERV het belang te onderlijnen van de evenwichtige groei van de uitgaven. Om deze evenwichtige groei in de mate van het mogelijke te vrijwaren bij de begrotingscontrole, acht de SERV het aangewezen om zeer bedachtzaam om te gaan met de bijkomende beleidsruimte die de aangepaste berekening van het HRF-saldo, in combinatie met de verhoogde middelenraming bij de begrotingscontrole, in 2001 kan

bieden. Hierbij is de SERV van oordeel dat de Vlaamse regering een keuze moet maken uit de volgende twee opties.

De eerste optie bestaat er in dat, zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord, de effectieve doorstorting van federale middelen wordt gehanteerd voor de berekening van het verhoogde HRF-saldo. Dit brengt een eenmalige verhoging van de bruto beleidsruimte in 2001 met zich mee, ten kost van de bruto beleidsruimte in 2002. Rekening houdend met het eenmalige karakter van deze bijkomende beleidsruimte en de beperkte beleidsruimte in 2002, acht de SERV het aangewezen om deze bijkomende beleidsruimte niet aan te wenden voor recurrente uitgaven. Hierdoor kan de netto beleidsruimte in 2002 meer stijgen dan de beperkte bruto beleidsruimte.

In een tweede optie kiest de Vlaamse regering er voor om, zoals in het verleden, uit te gaan van de eigen middelenraming voor de berekening van het HRF-saldo. Hierdoor blijft de coherentie tussen de middelenraming en de berekening van het HRF-saldo gewaarborgd, hetgeen zowel de continuïteit als de toegankelijkheid ten goede komt. Bovendien heeft de eigen raming van de Vlaamse gemeenschap het voordeel dat ze een beter beeld geeft van de reële groei van de middelen in 2001.

Indien de Vlaamse regering hierdoor het HRF-saldo verhoogt met 10,1 mld BEF (250 mln €), verlaagt de bruto beleidsruimte in 2001, maar neemt de bruto beleidsruimte van 2002 toe met eenzelfde bedrag.

De stijging van de middelenraming naar aanleiding van de begrotingscontrole zal dan aangewend worden om dit verhoogde HRF-saldo te bereiken.

De daling van de bruto beleidsruimte in 2001 die hierdoor ontstaat kan opgevangen worden door de stijging van de middelenraming naar aanleiding van de begrotingscontrole. Indien de actuele ramingen inzake economische groei bevestigd worden, zal een bijkomend bedrag van 10,8 mld BEF kunnen ingeschreven worden in de begroting. Dit bedrag komt ongeveer overeen met de vereiste verhoging van het HRF-saldo.

Zelfs indien de Vlaamse regering een van beide opties volgt die door de SERV worden voorgesteld, leidt dit nog niet tot een gelijkmatige uitgavengroei voor de volgende jaren, maar hierdoor komt de begroting 2001 beter tegemoet aan het advies van de SERV.

1. DE BEGROTING 2001: VERGELIJKING MET HET SERV-ADVIES

1.1 Ramingen en normeringen in het SERV-advies

In het SERV-advies van juli werden er een aantal ramingen gemaakt voor 2001:

- de te verwachten ontvangsten
- de raming van de bruto beleidsruimte
- de genormeerde uitgaven
- het begrotingssaldo en saldo dat de Hoge Raad voor Financien (HRF) vooropstelt

Voor de ontvangsten maken we in dit hoofdstuk de vergelijking tussen hetgeen de SERV vooropstelde en de effectieve begroting 2001. Sinds het advies van juli is er wel een akkoord bereikt over de wijziging van het financieringsmechanisme van Gewesten en Gemeenschappen (Lambermontakkoord). Dit akkoord heeft geen repercussies op de begroting 2001 en wordt dus niet verder ten gronde besproken in dit advies. Het advies van juli 2001 zal hieraan evenwel de nodige aandacht besteden.

De bruto beleidsruimte is een tweede element dat van belang is. De toename van bruto beleidsruimte bepaalt de toename van de uitgaven, maar is ruimer dan de toename van de inkomsten. Naast de inkomsten spelen ook andere elementen mee zoals de evolutie van het vereist saldo en de vermindering van de uitgaven.

In derde instantie kunnen de genormeerde uitgaven vergeleken worden. De HRF-norm is een uitgavennorm die vastlegt hoeveel uitgaven er mogen plaatsvinden in een bepaald jaar. Het niveau aan genormeerde uitgaven dat de SERV naar voor schoof in zijn advies kan vergeleken worden met de uitgaven van de begroting 2001.

1.2 De begroting 2001 in vergelijking met de vooruitzichten van het SERV-advies

Tabel 1: de begroting 2001 versus het SERV-advies (mln BEF)(mln €)			
	SERV-advies	begroting	Afwijking
Ontvangsten	652.794	664.751	11.957
(mln €)	(16.182)	(16.479)	(296)
algemene middelen	650.894	662.629	11.736
toegewezen ontvangsten	1.900	2.122	221
Uitgaven	648.094	659.269	11.175
(mln €)	(16.066)	(16.343)	(277)
primaire uitgaven	628.185	640.592	12.407
Intresten	10.296	9.417	-880
Aflossingen	9.613	9.260	-353
Begrotingssaldo	4.700	5.482	782
(mln €)	(117)	(136)	(19)
HRF-correcties	-9.232	-8.467	762
(mln €)	(-229)	(-210)	(19)
Aflossingen	-8.732	-8.597	135
Reserveringen	-4.500	-3.870	630
Pensioenfondsen	-500	-300	200
Zorgfondsen	-4.000	-3.570	430
Vlaams egalisatie Rente fonds	0	0	0
Beleidsuitbreidende verrichtingen Aquafin	4.000	4.000	0
gecorrigeerde uitgaven	638.862	650.802	11.940
mln €	(15.837)	(16.133)	(296)
gecorrigeerd saldo	13.932	13.949	17
mln €	(345)	(346)	(0)

De kolom "SERV-advies" van tabel 1 herneemt de verwachte ontvangsten en genormeerde uitgaven voor 2001 waar de SERV van uitging in zijn advies van juli 2000. De volgende kolom geeft de gegevens weer zoals ze naar voren komen uit de begrotingsdocumenten. De inhoud van beide kolommen is vergelijkbaar door uit te gaan van de methodologie van de HRF. In de laatste kolom wordt aangegeven in welke mate de raming van de SERV verschilt van de begrotingsopmaak (het verschil tussen de twee voorgaande kolommen).

1.2.1 De ontvangsten

Met ontvangsten worden volgens de HRF-methodologie worden de algemene middelen en toegewezen ontvangsten bedoeld, niet de eigen ontvangsten van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB). Deze ontvangsten komen niet in aanmerking voor de berekening van het HRF-saldo. Omwille van het belang ervan worden ze in de analyse van de ontvangsten toch mee opgenomen.

De geraamde ontvangsten volgens de HRF-methodologie zijn de som van de algemene middelen en toegewezen ontvangsten. Deze ontvangsten liggen in de begrotingsdocumenten 12 mld hoger dan verwacht werd door de SERV in juli.

Zoals blijkt uit tabel 2 is dit het gevolg van een stijging bij bijna alle ontvangstenbronnen.

Tabel 2: Raming van de ontvangsten in de begroting 2001 versus SERV-advies (mln BEF)

	advies SERV	begroting 2001	Vershil
gewestelijke belastingen	43.425,0	46.731,2	3.306,2
Personenbelasting			
gewest	244.581,2	249.388,0	4.806,8
Gemeenschap	112.842,2	115.021,7	2.179,5
BTW	215.196,3	216.756,5	1.560,2
kijk - en luistergeld	18.219,3	18.980,4	761,2
Dotaties	10.033,4	10.068,6	35,3
overige ontvangsten	6.596,5	5.683,0	-913,5
algemene ontvangsten (a)	650.893,9	662.629,5	11.735,6
(mln €)	(16.135,2)	(16.426,2)	(290,9)
(waarvan verrekeningen)	1.614,7	5.887,3	4.272,5
Toegewezen ontvangsten (b)	1.900,1	2.121,5	221,4
Totaal (a + b)	652.794,0	664.751,0	11.957,0
mln €	(16.182)	(16.479)	(296)
Ontvangsten DAB	15.927,7	18.568,0	2.640,3
Algemeen totaal	668.721,7	683.319,0	14.597,3
(mln €)	(16.577,2)	(16.939,0)	(361,2)

Voor de raming van de **gewestelijke belastingen** ging de SERV uit van een reële nulgroei. Aangezien de verwachte inflatie voor 2001 naar boven werd aangepast sinds het SERV-advies stijgen deze ontvangsten. Bovendien gaat de Vlaamse overheid er van uit dat de gewestelijke belastingen sneller zullen stijgen dan de inflatie. De drie belangrijkste gewestelijke belastingen (successierechten, registratierechten en onroerende voorheffing) hebben de voorbije jaren een reële groei gekend. De overheid verwacht dat deze groei zich ook doorzet in 2001 en gaat er van uit dat deze belastingen de raming van de SERV met 3,3 mld BEF (82,0 mln €) zullen overschrijden.

De voorlopige ontvangsten voor 2000 geven in elk geval aan dat dergelijke groei mogelijk is.

Voor de **personenbelasting** en de **BTW** kan de stijging verklaard worden doordat de parameters voor de economische groei en inflatie momenteel hoger worden ingeschat dan ten tijde van het SERV-advies het geval was (zie tabel 3).

Tabel 3: Parameters voor BNI-groei en inflatie

	Advies juli		Begr 2001		actuele raming	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
BNI	2,5%	2,6%	3,0%	2,5%	2,7%	3,3%
Inflatie	1,5%	1,5%	1,8%	1,5%	2,55%	1,8%

De groei van de personenbelasting wordt grotendeels bepaald door de groei van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI-groei) en de inflatie.

De belangrijkste wijziging sinds het SERV-advies is dat de groei van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI-groei) voor 2000 met 0,5 procentpunt naar boven wordt herzien. In het SERV-advies werden de parameters overgenomen van de aangepaste begroting. Dit betekent dat de raming van de personenbelasting niet alleen in het SERV-advies maar ook in de aangepaste begroting 2000 te laag was. Aangezien de middelenbegroting voor 2000 niet meer kan worden aangepast zullen de ontvangsten voor 2000 hoger liggen dan geraamd in de begroting. Dit verschil wordt geneutraliseerd door bij de initiële begroting 2001 naast de eigenlijke middelen voor 2001 ook een verrekening voor 2000 op te nemen.

Aangezien de personenbelasting die aan de deelgebieden toekomt steeds uitgaat van het toegekende bedrag in het voorgaande jaar, betekent deze hogere groei in 2000 ook dat het bedrag voor 2001 merkkelijk hoger ligt dan de SERV had geraamd, ook al zijn de prognoses voor de BNI-groei in 2001 lichtjes naar beneden herzien.

Ook de inflatie is in 2000 sneller gestegen dan door de SERV werd verwacht in juli.

De inflatie bepaalt niet enkel de groei van de personenbelasting, maar ook van de BTW die wordt doorgestort naar Vlaanderen. Deze verhoogde inflatieverwachting heeft tot gevolg dat er in de begroting 2001 een verrekening plaatsvindt voor 2000, net zoals voor de BNI-groei.

Deze verhoogde inflatie in 2000 heeft ook gevolgen voor de ontvangsten van 2001 die stijgen, ook al is de inflatieverwachting voor 2001 niet gewijzigd sinds het SERV-advies.

De bijkomende verrekeningen voor 2000 en de groei van de middelen in 2001 hebben tot gevolg dat personenbelasting en BTW-middelen die naar Vlaanderen worden overgedragen 8,5 mld BEF (211,9 mln €) hoger liggen dan vooropgesteld in het SERV-advies.

Dit grote verschil wordt niet veroorzaakt omdat de Vlaamse regering de evolutie van de inflatie en BNI-groei optimistisch inschat. Bij de begrotingsopmaak is integendeel uitgegaan van een voorzichtige inschatting, tenminste voor het jaar 2001. Op basis van de meest recente prognoses zouden de parameters in 2001 gunstiger evolueren dan ingeschat door de regering. Het planbureau voorziet in zijn meest recente prognoses voor 2001 een BBP-groei van 3,2% en een inflatie 2,55%. Rekening houdend met de verwachting dat wisselkoers van de € terug zal toenemen in 2001 en de olieprijs niet op het hoge niveau van 2000 zullen blijven, wordt verwacht dat de BNI-groei zelfs nog sterker zou toenemen, met 3,3%. Voor 2000 wordt een heel sterke groei van het BBP verwacht (3,8%), maar door de zwakke € en de hoge olieprijs zou de BNI-groei veel lager liggen, namelijk 2,7%. Deze groei ligt onder de hypothese waarvan de Vlaamse overheid uitgaat voor 2000. Dit wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de inflatie die voor 2000 veel hoger is dan verwacht werd (2,55%). Hierdoor zal de verrekening voor 2000 toch nog hoger zijn dan vooropgesteld bij de begrotingsopmaak.

Ook het **kijk- en luistergeld** stijgt meer dan hetgeen de SERV verwachtte. In de begroting wordt een reële stijging met 4,2% verwacht, terwijl de SERV uitging van een reële nulgroei. Deze stijging wordt voornamelijk bepaald door de toename van het aantal aangiften.

De evolutie van de **dotaties** komt ongeveer overeen met de prognose van de SERV.

De enige post die minder snel evolueert dan in het advies van de SERV vooropgesteld werd, is de post '**overige inkomsten**'. Dit komt doordat de loodsgelden uit de algemene begroting zijn gehaald. Tot en met het begrotingsjaar 2000 werden de opbrengsten van de opbrengsten opgenomen bij de overige inkomsten.

Vanaf 2001 zijn deze opbrengsten, een bedrag van 2,4 mld BEF (60,4 mln €), ondergebracht in de DAB Loodswezen.

Indien geen rekening wordt gehouden met deze transfert, liggen ook de overige ontvangsten hoger dan de raming van de SERV.

Hoewel de eigen inkomsten van de **DAB** niet worden meegerekend in de HRF-norm, kunnen deze inkomsten toch niet buiten beschouwing gelaten worden.

In de analyse van de SERV werd in het verleden enkel rekening gehouden met de DAB Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) en het Milieu- en Natuurfonds (MINA-fonds).

In 2001 worden de opbrengsten van het loodswezen niet meer toegewezen aan de algemene middelenbegroting, maar aan de DAB Loodswezen.

Omdat het om een wezenlijk bedrag gaat (2,4 miaBEF/60,4 mln €), beschouwt de SERV deze middelen samen met het die van het VIF en het MINA-fonds als eigen inkomsten van de DAB.

Het verschil tussen de SERV-raming van de eigen ontvangsten van de DAB en de begrotingsgegevens wordt hierdoor grotendeels verklaard.

De middelen binnen de algemene begroting (dus zonder DAB) stijgen nominaal met 5,5% ten opzichte van de begroting 2000. Van deze stijging is een belangrijk deel echter niet recurrent. Het gaat om de verrekeningen voor 2000 (5,9 mld BEF/146,0 mln €). De structurele en recurrente groei² voor 2000 bedraagt 22,8 mld BEF (565,2 mln €), hetgeen aanzienlijk lager is dan de nominale groei van de middelen in 2001 (34,6 mld BEF/857,3 mln €).

1.2.2 Bruto beleidsruimte en marges voor de stijging van de uitgaven

- **Bruto beleidsruimte**

De SERV maakt jaarlijks een raming van de bruto beleidsruimte. De bruto beleidsruimte definieert de bijkomende ruimte die vrijkomt voor gecorrigeerde primaire uitgaven. Het gaat dus om de bijkomende budgettaire ruimte die ontstaat om uitgaven te doen, zowel voor indexatie en ongewijzigd beleid als voor nieuwe beleidsimpulsen³.

De bruto beleidsruimte wordt niet enkel door de ontvangstengroei bepaald. Ook de wijziging van het begrotingssaldo en de daling van de intrestlast beïnvloedt de bruto beleidsruimte.

Bij de bespreking van de verschillende elementen van de bruto beleidsruimte wordt voorlopig abstractie gemaakt van de gevolgen van de actualisering van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de begrotingsdoelstellingen en van de oprichting van het financieringsfonds. Beide elementen komen uitgebreid aan bod in het volgende hoofdstuk waar een vooruitblik wordt gegeven op de begrotingscontrole.

² De reële en structurele groei is hier berekend door voor 2000 uit te gaan van het vermoedelijke bedrag (hetgeen gelijk is aan het bedrag dat in de begrotingscontrole is ingeschreven, verhoogd met de verrekeningen die in de begroting 2001 zijn ingeschreven) en dat te vergelijken met het bedrag voor 2001 zonder verrekeningen. Het gaat dus in feite om de groei die rechtstreeks voortvloeit uit de economische groei en inflatie. Aangezien de parameters van de BNI-groei en inflatie voor 2001 niet hoger worden ingeschat dan de trendgroei, gaat het niet enkel om de recurrente groei, maar ook om de structurele groei.

³ Naast de bruto beleidsruimte is er ook de netto beleidsruimte. Dit is de bijkomende ruimte die vrij zou komen voor nieuwe beleidsimpulsen, dus na verrekening van het ongewijzigd beleid.

- Begrotingssaldo

Voor de begrotingsnormering hanteert de Vlaamse regering een saldo-norm, de HRF-norm. Dit betekent dat er jaarlijks een maximaal toelaatbaar tekort, of in geval van de Vlaamse begroting, een minimaal vereist overschot wordt vooropgezet.

In uitvoering van het samenwerkingsakkoord dat Vlaanderen heeft afgesloten op 24 november 1999⁴ over de begrotingsdoelstellingen voor 2000 tot 2002 werd er afgesproken dat het HRF-saldo van 2001 minstens 13,9 mld BEF (344,6 mln €) moest bedragen. Hoewel deze samenwerkingsovereenkomst in december 2000 geactualiseerd werd, gaat de initiële begroting toch nog uit van een HRF-saldo van 13,9 mld BEF (344,6 mln €). Voor 2000 ging de begroting uit van een saldo van 20 mld BEF (496 mln €). Aangezien het saldo bij de initiële begroting 2001 6,1 mld BEF (151 mln €) lager is dan in 2000, stijgt de beleidsruimte met dit bedrag.

- Daling van de intrestlast

Aangezien Vlaanderen momenteel een financieringsoverschot heeft en jaarlijks een deel van zijn schuld kan afbetalen daalt de **intrestlast** jaarlijks. Hierdoor stijgt de beleidsruimte. De bijkomende beleidsruimte die hierdoor ontstaat bedraagt 1,6 mld BEF (40 mln €) in 2001. Voor de komende jaren zou de beleidsruimte blijven groeien door een daling van de instrestlast, maar in mindere mate.

In tabel 4 wordt een vergelijking gemaakt van de bruto beleidsruimte zoals ze werd geraamd door de SERV en de effectieve bruto beleidsruimte in de initiële begroting 2001.

Tabel 4: bruto beleidsruimte (in mld BEF)

Bruto beleidsruimte	SERV-advies	begroting 2001
ontvangsten	22,7	34,6
wijziging HRF-saldo	6,1	6,1
daling intrestlast	0,7	1,6
totaal	29,5	42,3
mln €	731	1049

⁴ Dit samenwerkingsakkoord is ondertussen geactualiseerd, maar dit heeft geen effect gehad op de initiële begroting van 2001.

De bruto beleidsruimte is aanzienlijk meer toegenomen dan door de SERV geraamd. Dit heeft grotendeels te maken met de evolutie van de ontvangsten maar ook met de daling van de interestlast.

- **Marges voor stijging van de uitgaven**

De bruto beleidsruimte geeft geen volledig beeld van de effectieve uitgavenstijging die mogelijk is. Naast de bruto beleidsruimte zijn er twee bijkomende elementen die van belang zijn om te weten in welke mate de uitgaven kunnen stijgen. Het gaat om de daling van ongewijzigd beleid van de andere uitgaven (naast interestlasten) en de heroriënteringen.

- Daling ongewijzigd beleid van de andere uitgaven

De daling bij ongewijzigd beleid van de andere uitgaven komt voornamelijk doordat er eenmalige uitgaven wegvallen en door het wegvallen van de bijkredieten voor vorige jaren. Voor kredieten die gebonden zijn aan parameters (zoals de kredieten voor onderwijs verbonden zijn aan het leerlingenaantal bijvoorbeeld) kan een daling ook plaatsvinden doordat de parameters naar beneden wijzigen. Hoewel deze daling minder voorspelbaar is, zeker op middellange termijn, bepaalt dit toch wezenlijk de mogelijke uitgavengroei. Voor 2001 neemt de uitgavengroei hierdoor toe met 5,0 mld BEF (124 mln €).

Om de toenemende uitgavengroei door ongewijzigd beleid voor 2002 te ramen, dient de begroting 2001 onderzocht te worden op eenmalige uitgaven en initiatieven die aflopen in 2001.

Er zijn nauwelijks eenmalige uitgaven ingeschreven in de begroting van dit jaar. Het gaat om een bedrag van ongeveer 0,5 mld BEF (12 mln €). In 2002 zou de inhaaloperatie voor het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie (FEERR) aflopen. Hierdoor verminderen de uitgaven van het FEERR bij ongewijzigd beleid. Hoewel het beleidskrediet zal verminderen met meer dan 4 mld BEF (102 mln €) in 2002 zal de daling van de uitgaven beperkter zijn in 2002.

In het totaal zou er in 2002 dus een bijkomende beleidsruimte ontstaan die minder bedraagt dan in 2001. Voor deze evaluatie gaan we uit van een bedrag van 4 mld BEF (102 mln €) in 2002 en 5 mld BEF (124 mln €) de volgende jaren.

- Heroriënteringen

De regering heeft in haar septemberverklaring aangekondigd te willen afstappen van het systeem “ongewijzigd beleid” om de begroting op te maken. De bedoeling is de begroting op te maken op basis van de reële behoeften in een bepaald begrotingsjaar, en niet te vertrekken van de budgetten van het vorige jaar. De budgetten stijgen dus niet elk jaar automatisch, bepaalde posten blijven stabiel of verminderen zelfs (heroriëntering). Niet elke vermindering van budgetten is echter een heroriëntering. Budgetten die verminderen op een natuurlijke manier door ongewijzigd beleid (bijvoorbeeld doordat het aantal aanvragers van een maatregel daalt of een programma afloopt bijvoorbeeld) zijn geen heroriënteringen.

Hoewel het begrip heroriëntering nieuw is, gebeurde dit ook in het verleden. Bij vorige begrotingen werd er ook al beslist om bepaalde uitgaven te verminderen of af te schaffen. Het verschil is dat de huidige regering door middel van deze techniek een aanzienlijke bijkomende budgettaire ruimte wenst te creëren en expliciet werk maakt van heroriëntering. De regering wenst voor de volgende 4 jaar telkens 25% van de begroting in overweging te nemen, wat zou moeten leiden tot een totaal bedrag aan heroriëntering van 35 mld BEF (868 mln €).

De techniek van heroriëntering leidt ertoe dat de berekeningen die de SERV maakt van het ongewijzigd beleid aan belang toeneemt. Door de vergelijking van de raming ongewijzigd beleid met de effectieve begroting komen de heroriënteringen immers duidelijk naar voor. De memorie van toelichting of de uiteenzettingen van de ministers in het Parlement geven immers geen gedetailleerd overzicht van de heroriënteringen.

De SERV heeft berekend dat in de begroting 2001 voor een bedrag van 6,6 mld BEF (164 mln €) geheroriënteerd werd (uitgavenniveau). In 2001 ontstaat er dus een bijkomende marge voor uitgaven ten belope van dat bedrag.

De Vlaamse regering gaat uit van een heroriëntering van 7 mld (175 mln €). Het verschil tussen beide bedragen heeft te maken met de manier van berekenen.

Het bedrag van 6,6 mld BEF (164 mln €) geeft slechts aan in welke mate de basisallocaties gewijzigd zijn door heroriënteringen. Wanneer een heroriëntering plaatsvindt binnen een en dezelfde basisallocatie en het bedrag van de basisallocatie niet wijzigt, werd dit door de SERV niet aangerekend als heroriënteringen.

Vanuit het perspectief van bijkomende beleidsruimte op de algemene begroting worden enkel de heroriënteringen opgenomen voor zover de basisallocaties verminderen en ruimte wordt gecreëerd voor bijkomende uitgaven op andere basisallocaties⁵.

De reden voor de hoge raming is dat de SERV niet noodzakelijk dezelfde elementen van heroriëntering in aanmerking neemt als de Vlaamse regering. Zoals reeds gesteld, wordt noch in de memorie van toelichting, noch in de parlementaire bespreking een volledig overzicht gegeven van de heroriënteringen⁶. De berekening van de SERV is gebaseerd op een vergelijking van de kredieten voor 2000 met de kredieten voor 2001. Indien er geen verklaring werd gevonden voor bepaalde verminderingen, werd dit opgenomen als heroriëntering. Dit betekent dat de raming van de SERV waarschijnlijk te hoog is.

Indien de regering over de hele regeerperiode een bedrag van 35 mld BEF (868 mln €) wil heroriënteren, zal de inspanning van dit jaar minstens moeten verdergezet worden. Indien de regering hierin zou slagen, zal de ruimte voor bijkomende uitgaven in de volgende jaren toenemen met eenzelfde bedrag.

In tabel 4 wordt een overzicht gegeven van de bijkomende ruimte voor uitgavengroei, zowel door toename van de bruto beleidsruimte als door daling van de uitgaven en heroriënteringen. Dit wordt vergeleken met de raming van de bruto beleidsruimte die de SERV hanteerde in zijn SERV advies.

Tabel 5 marges voor uitgavengroei in 2001 (mld BEF)

	initiële begroting
bruto beleidsruimte	42,3
heroriëntering	6,6
daling ongewijzigd beleid	5,0
totaal	53,9
mln €	1336

De oprichting van het financieringsfonds kan de marge voor uitgavengroei in 2001 eventueel nog meer doen toenemen (cf infra).

⁵ Zo werd er voor 865 mln BEF (21 mln €) geheroriënteerd binnen de gehandicaptenzorg. Aangezien deze heroriëntatie opgevangen werd door nieuw beleid binnen dezelfde basisallocatie werd deze niet opgenomen. Hoewel de heroriëntatie binnen deze basisallocatie heel duidelijk is, is er onvoldoende informatie om een volledig zicht te krijgen op de heroriënteringen binnen alle basisallocaties. Daarom werd deze heroriëntering niet opgenomen in de berekening.

⁶ Bij de bespreking van de begroting op het niveau van de departementen en de administraties wordt meer gedetailleerd ingegaan op de posten waar er heroriënteringen plaatsvonden.

1.2.3 Uitgaven

Het gaat hier om het toegelaten uitgavenniveau in het kader van de HRF-normering. In dit kader zijn de uitgaven de sluitpost. De (gecorrigeerde) uitgaven mogen immers niet meer bedragen dan de middelen verminderd met het HRF-saldo. Hieruit volgt dat het verschil in uitgaven tussen de raming van de SERV en de begrotingsopmaak ongeveer overeenkomt met het verschil in middelen.

De uitgaven stijgen nominaal met 6,47% ten opzichte van de begroting 2000. Deze toename is aanzienlijk hoger dan de gemiddelde stijging sinds 1990 (5,13%) en is de hoogste sinds 1993.

Deze hoge stijging van de uitgaven wordt volledig verklaard door **de primaire uitgaven**. Deze nemen sterk toe omdat de beleidskredieten in 2001 sterk toenemen, maar er is ook sprake van een inhaaloperatie van de uitgaven. Bij de begroting 2000 en zeker bij de begrotingscontrole steeg de impliciete schuld (verschil tussen vastleggingskredieten en ordonnanceringskredieten). De begroting 2001 vermindert dit verschil.

De **intresten** bedragen in de begroting 2001 9,4 mld BEF (233,3 mln €), hetgeen bijna 0,9 mld BEF (21,8 mln €) minder is dan verwacht in het SERV-advies. De SERV ging uit van een schuld (exclusief Aquafin) van 229,5 mld BEF (5.686 mln €) op het einde van het jaar 2000, waarop een impliciete rentevoet van 4,49% op toegepast werd (hetgeen de impliciete rentevoet van het jaar 2000 is). Bij de opmaak van de begroting is men uitgegaan van een schuld ten belope van 216 mld BEF (5.351 mln €) op het einde van 2000. Deze betere schuldpositie is het gevolg van de hogere aflossing van de directe schuld (een hoger netto financieringssaldo eind 2000 dan vooropgesteld in de begroting 2000). De facto betekent dit dat een deel van het kassaldo van eind 2000 al aangewend is voor terugbetaling van de schuld.

Deze betere schuldpositie wordt gedeeltelijk tenietgedaan door een lichte verhoging van de rentetarieven, maar deze impact is slechts gedeeltelijk omdat de intrestvoeten van het gros van de schuld niet wijzigen.

Voor de **aflossingen** van de indirecte schuld ging het SERV-advies uit van eenzelfde niveau als in 2000. De begroting voorziet een iets kleinere aflossing van de indirecte schuld.

In het vorige punt werd de bruto beleidsruimte opgedeeld in verschillende componenten. In tabel 6 wordt voor de uitgaven eenzelfde oefening gemaakt. De bruto stijging van de uitgaven (dus zonder rekening te houden met daling door ongewijzigd beleid of heroriënteringen) wordt immers bepaald door de toename van de bruto beleidsruimte en bijkomende marge voor uitgavenstijging (53,9 mld BEF/1.336 mln €, zie ook tabel 4).

Tabel 6: stijging van de uitgaven (mld BEF)

Indexering	7,5
constant beleid	11,3
Saldi	9,2
nieuwe uitgaven	25,9
Totaal	53,9
mln €	1326

In de eerste plaats is er de **indexering**. Het feit dat de regering het principe van heroriëntering hanteert, belet niet dat een groot aantal basisallocaties nog steeds, geheel of gedeeltelijk, geïndexeerd worden. Het gaat voornamelijk om de kredieten binnen onderwijs, welzijn en volksgezondheid evenals het gemeentefonds.

Een tweede element is het **constant beleid**. Het gaat om de stijging van de uitgaven die voortvloeit uit verderzetting van het reeds bestaande beleid en dus een beeld geeft van de natuurlijke dynamiek van de begroting. Het gaat bijvoorbeeld om de weddedrift in de begroting, of de aanpassing van bepaalde budgetten die decretaal is vastgelegd (bijvoorbeeld VRT).

Een volgende element vormt de toename van de uitgaven omdat er geen beroep meer kan gedaan worden op de **saldi** van voorgaande jaren.

Bij de begrotingscontrole 2000 werd een deel van de uitgaven gefinancierd metaldi die nog aanwezig waren uit het verleden (saldi VOI). Hierdoor moesten deze uitgaven niet opgenomen worden in de uitgavenbegroting en daalde de uitgavenbegroting.

Aangezien deze saldi verleden jaar grotendeels opgenomen zijn, kunnen ze niet meer aangesproken worden in 2001. Deze uitgaven komen weer ten laste van de uitgavenbegroting die hierdoor stijgt met 9,7 mld BEF (240 mln €).

Tenslotte zijn er de **nieuwe uitgaven** in de begroting 2001. Het gaat om uitgaven die voor de eerste keer worden ingeschreven of verhogingen van uitgaven ten opzichte van het vorige jaar die niet volgen uit ongewijzigd beleid.

Een deel van de nieuwe uitgaven hoort thuis bij het *ongewijzigd beleid*. Indien het beslissingen zijn uit het verleden die bij de begrotingscontrole 2000 al vaststonden, gaat het om nieuwe uitgaven die voortvloeien uit ongewijzigd beleid. Een bedrag van 7,7 mld BEF (190,1 mln €) van de nieuwe uitgaven zijn ongewijzigd beleid.

Concreet betreft het de bijkomende stijging voor de afcentiemen (3,2 mld BEF/79,3 mln €), verdere uitvoering van CAO IV en V in het onderwijs (2,2 mld BEF/55 mln €), en het social-profit-akkoord (2,6 mld BEF/65 mln €).

De rest van de nieuwe uitgaven worden gevormd door het *nieuw beleid*. Het gaat om uitgaven waartoe voor de eerste maal wordt beslist naar aanleiding van de begroting 2001. Het gaat om een uitgavenniveau van 18,2 mld BEF (451 mln €). Deze middelen gaan voor bijna de helft naar het departement Leefmilieu, Infrastructuur en Natuur, maar ook binnen het departement Welzijn stijgen de uitgaven aanzienlijk door het nieuwe beleid (zie ook infra bij de bespreking van de begroting op het niveau van de departementen en administraties).

De nieuwe uitgaven zijn bijna uitsluitend recurrente uitgaven. De bruto-beleidsruimte van 2001 wordt dus voor de helft opgevuld door recurrente nieuwe uitgaven. De uitgaven stijgen in 2001 meer door nieuwe uitgaven, dan de structurele en recurrente stijging van de ontvangsten bedraagt (22,8 mld BEF/565,2 mln €).

1.2.4 Begrotingssaldo en HRF-saldo

Het begrotingssaldo bekomt men door de uitgaven in mindering te brengen van de inkomsten. Dit saldo is 782 mln BEF (19,4 mln €) groter dan de SERV voorzien had in haar advies. De grotere stijging van de middelen werd niet volledig omgezet in bijkomende uitgaven.

Anderzijds is het begrotingssaldo een afgeleide grootheid. In het kader van de HRF-norm, is enkel het HRF-saldo van belang.

Hiervoor moeten er nog een aantal correcties toegepast worden. Het begrotingssaldo moet verminderd worden met de reserveringen⁷ en de aflossingen van de indirecte schuld die grotendeels ten laste vallen van de Vlaamse overheid. Vervolgens moeten de beleidsuitbreidende initiatieven van de Aquafin (de netto-schuldtoename) bijgeteld worden om tot het HRF-saldo te komen.

Deze verschillen had de SERV 765 mln BEF (19 mln €) groter ingeschat dan uit de begroting naar voor komt.

Het HRF-saldo dat op basis van de begroting kan berekend worden, bedraagt 13,9 mld BEF (345 mln €), hetgeen 17 mln (0,4 mln €) groter is dan het bedrag dat voorzien werd door de SERV. Dit saldo was ook vooropgezet in de samenwerkingsovereenkomst van 24 november 1999 die het stabiliteitspact vertaalt naar de Gewesten en Gemeenschappen.

De Vlaamse begroting houdt zich dus aan het maximum dat is voorzien in de samenwerkingsovereenkomst van 1999⁸ en aan het SERV-advies.

⁷ De dotatie van het Zorgfonds bedraagt 4 mld BEF (99,2 mln €). Daarvan moet er echter 430 mln BEF (10,7 mln €) gebruikt worden voor de subsidies aan de zorgkassen. 400 mln BEF (9,9 mln €) van deze subsidies worden betaald door ledenbijdragen, de overige 430 mln BEF (10,7 mln €) valt ten laste van de dotatie. De reservering bedraagt dus 3.570 mln BEF (88,5 mln €).

⁸ Deze samenwerkingsovereenkomst werd wel geactualiseerd op 15 december 2000, zie verder.

2. EVALUATIE VAN HET SERV-ADVIES

Uit het begrotingsadvies dat de SERV in juli 2000 formuleerde, kwamen 3 elementen naar voor:

- De begroting 2001 moet geen reserve meer aanhouden ten opzichte van het begrotingsoverschot dat de HRF heeft opgesteld in zijn advies van 1999 omwille van het afdoende karakter van de geprogrammeerde schuldafbouw. De SERV uitte in het advies wel zijn bekommernis dat door de strikte toepassing van de HRF-norm er een grote kloof ontstaat tussen de beleidsruimte in 2001 en de volgende jaren.
- De begroting 2001 mag niet vooruitlopen op een mogelijke herziening van de financieringswet
- de netto beleidsruimte voor de begroting 2001 en volgende is beperkt;

2.1 HRF-saldo

De begroting 2001 houdt zoals de SERV voorstelde geen reserve meer aan tegenover het HRF-saldo dat was vastgelegd in het stabiliteitsprogramma 2000-2003 zoals opgesteld in 1999.

De initiële begroting werd gestemd met een HRF-saldo van 13,9 mld BEF (345 mln €) en komt dus op het eerste zicht overeen met het advies van de SERV.

Sinds het advies van de SERV en zeker sinds het opstellen van het stabiliteitscontract in 1999 is de economische en politieke context echter gewijzigd.

2.1.1. Economische context

De parameters die gehanteerd worden om de middelengroei te ramen zijn positief geëvolueerd, zowel voor 2000 als voor 2001. Aangezien de begroting 2000 niet meer kan aangepast worden, heeft dit in de eerste plaats gevolgen voor het jaar 2001.

Uit het eerste hoofdstuk blijkt duidelijk dat de ontvangsten die in de begroting zijn ingeschreven veel hoger liggen dan de ontvangstenraming waar de SERV van vertrok in zijn advies.

De SERV ging uit van een reële groei van 2,07% in 2001, maar door de gunstige evolutie van de parameters bedraagt de reële groei van de begroting 3,62%. Het effect ervan is duidelijk af te lezen uit de evolutie van de bruto beleidsruimte en de uitgaven (zie hoger). Hieruit blijkt duidelijk dat de budgettaire ruimte waarover Vlaanderen in 2001 beschikt aanzienlijk groter is dan hetgeen verwacht werd bij de opmaak van het SERV advies.

Wat de beleidsruimte voor de volgende jaren betreft, berekende de SERV dat er een grote terugval van de bruto beleidsruimte zou zijn in 2002. Dit blijft zo, maar de kloof tussen 2001 en 2002 wordt nog groter, zoals blijkt uit tabel 7.

In deze tabel wordt geen rekening gehouden met de toename van de bruto beleidsruimte die volgt uit ongewijzigd beleid of heroriënteringen. Het gaat enkel om de verwachte toename van de middelen, de daling van de intrestlast en de daling van het begrotingsoverschot (zie ook bijlage IV).

Tabel 7: Bruto beleidsruimte i.f.v. parameters zoals gebruikt in:

	SERV-advies		Begroting 2001		Meerjaren-begroting		Actuele parameters	
	Mia BEF	Mio €	mld BEF	mln €	mld BEF	mln €	mld BEF	mln €
2001	29,5	731,3	41,8	1037,2	41,9	1038,1	52,7	1306,6
2002	18,8	466,0	15,0	372,4	22,4	555,3	12,2	302,4
2003	21	520,6	20,8	516,8	23,1	572,6	21,1	523,6
2004	21,2	525,5	21,4	531,6	24,9	617,3	21,7	538,6

Het eerste vak geeft de toestand weer op het ogenblik van de begrotingscontrole 2000. De SERV hanteerde deze situatie als uitgangspunt voor zijn **advies in juli**.

Het tweede vak vertrekt van de parameters die gehanteerd werden bij de **begrotingsopmaak van 2001**. Hierbij werd geen rekening gehouden met het Lambermontakkoord. De beleidsruimte in 2001 stijgt aanzienlijk. Dit is enerzijds door de toepassing van nieuwe parameters voor 2001, maar ook wegens de omvangrijke verrekening voor 2000.

De minder sterke groei van de beleidsruimte in 2002 (in vergelijking met het SERV-advies) wordt enkel veroorzaakt door de verrekeningen die ten goede komen van 2001. Indien geen rekening wordt gehouden met verrekeningen stijgen de inkomsten in 2002 met 20,0 mld BEF (496 mln €) tot 678,8 mld BEF (16.827 mln €). Door de verrekeningen voor 2000 neemt het bedrag van 2001 toe met 5,9 mld BEF (145 mln €).

Hoewel de raming van de middelen van 2002 niet wijzigen, neemt het verschil met 2001 wel af met het bedrag van de verrekeningen. Indien de raming van de verrekening voor 2000 toeneemt, wordt het verschil aan inkomsten tussen 2001 en 2002 af en neemt dus de bruto beleidsruimte af.

Voor 2003 en 2004 blijven de prognoses gelijkaardig.

Het voorlaatste vak geeft het scenario weer dat de overheid hanteert in zijn **meerjarenraming**. De overheid gaat hierbij uit van de parameters die gelden voor de begrotingsopmaak 2001 (vergelijkbaar met het tweede vak), maar heeft bijkomend rekening gehouden met de overdrachten die voortvloeien uit het Lambermontakkoord. In termen van bruto beleidsruimte heeft dit voornamelijk gevolgen voor 2002. In dat jaar zouden voor het eerst bijkomende middelen toegekend worden ingevolge het akkoord. De bijkomende beleidsruimte voor de jaren na 2002 is echter beperkt.

Hoewel het verschil tussen 2001 en de volgende jaren kleiner wordt, gaat het nog altijd om een verschil dat bijna twee maal groter is dan verwacht werd door de SERV.

In het laatste vak wordt uitgegaan van de **meest recente ramingen** voor de parameters. Hierdoor neemt de beleidsruimte in 2001 nog meer toe, en het verschil met 2002 wordt nog groter. Bovendien zou de bruto beleidsruimte in 2002 aanzienlijk lager liggen dan die van de volgende jaren.

Hierbij werd nog geen rekening gehouden met het Lambermontakkoord. Indien wordt rekening gehouden met een verhoging van de beleidsruimte van 2002 en volgende jaren die hierdoor ontstaat, vermindert de kloof tussen 2001 en 2002. Maar zelfs dan zou de bruto beleidsruimte in 2002 slechts 1/3 zijn van de bruto beleidsruimte in 2001 en nog steeds 30% lager zijn dan die van 2003 (zie bij 2.1.4. Conclusie, tabel 8).

Het feit dat de bruto beleidsruimte in 2002 lager is dan die van 2003 heeft enkel te maken met de hoge verrekening in 2001 waardoor de bruto beleidsruimte in 2002 lager is dan de structurele groei van de middelen.

Uit deze analyse blijkt duidelijk dat de economische context aanzienlijk gewijzigd is sinds de opmaak van het SERV-advies in juli 2000. De beleidsruimte voor 2001 die al hoog was, neemt nog aanzienlijk toe terwijl de beleidsruimte voor de daaropvolgende jaren minder toeneemt of zelfs afneemt. De bruto beleidsruimte voor 2002 wordt hierdoor extreem laag, waardoor er extra grote schommelingen kunnen zijn in de uitgavengroei de volgende jaren.

2.1.2. Politieke context

Naast de economische context is ook de politieke context grondig gewijzigd sinds het advies van de SERV. In dit hoofdstuk wordt deze gewijzigde politieke context weergegeven en een toelichting gegeven bij de belangrijkste elementen.

- HRF-advies

Bij zijn advies in juli 2000 kon de SERV enkel voortgaan op het HRF-advies van 1999. Het meest recente advies van de HRF werd pas na het advies van de SERV gepubliceerd. In zijn rapport van juli 2000 stelt de HRF dat, omwille van de gewijzigde economische context, het volledig en structureel benutten van de in 2001 verkregen toename van inkomsten niet overeenkomt met het opzet van het advies van 1999, noch met het opzet van het budgettair samenwerkingsakkoord van 24 november 1999. Onderliggend aan het akkoord en het HRF rapport van 1999 was de aanbeveling van de HRF om de groei van de primaire uitgaven van de deelgebieden aan een constant ritme te laten toenemen. Voor Vlaanderen betekent dit dat de overschotten over een tienjarige periode tot nul afgebouwd worden. Het feit dat de groei in 2001 hoger ligt dan de trendgroei, betekent volgens de HRF dat een deel van de bijkomende middelen moet gebruikt worden om een reserve bovenop de vorig jaar uitgewerkte norm aan te leggen.

Nog steeds volgens de HRF kan dit dan later aangewend worden om de quasi stabilisatie van de toegewezen middelen inzake personenbelasting en BTW te absorberen, of om fluctuaties in de middelen in latere jaren op te vangen, zonder dat de trendmatige groei van de primaire uitgaven in gevaar komt. Door de bijkomende middelen die ingevolge het Lambermontakkoord zullen toegewezen worden aan de deelgebieden, dient de aanbeveling wat gerelativeerd te worden, maar de essentie blijft onverminderd gelden: de groei van 2001 ligt boven de trendgroei en moet gedeeltelijk aangewend worden om een reserve aan te leggen door het HRF-saldo te verhogen in 2001.

Dit betekent dat de HRF afstapt van de vooropgestelde saldi die zij in haar advies van 1999 naar voor had geschoven. Zonder een uitspraak te doen over de verdeling tussen de gemeenschappen en gewesten stelt de HRF dat het saldo van entiteit II (de gemeenschappen, gewesten en lagere overheden) bijna 30 mld BEF (740 mln €) hoger moet liggen.

- Nieuw stabiliteitsprogramma 2001-2005

In december 1999 werd het stabiliteitsprogramma van België 2000-2003 opgesteld. Dit stabiliteitsprogramma nam voor de evolutie van de begrotingssaldi het advies van de HRF van juli 1999 over. Voor Vlaanderen betekende dit een HRF-saldo van 13,9 mld BEF (345 mln €) in 2001. Op 15 december 2000 werd het nieuw stabiliteitsprogramma 2001-2005 goedgekeurd. Hierbij werd het advies van juli 2000 van de HRF opgevolgd: de hogere groei van de middelen van entiteit II in 2001 moet ertoe leiden dat het vorderingensaldo toeneemt met 30 mld BEF (740 mln €) voor de totaliteit van de gemeenschappen en gewesten. Hierbij werd evenmin een verdeling voorgesteld over de verschillende gewesten en gemeenschappen.

- Nieuw samenwerkingsakkoord over de begrotingsdoelstellingen

De vertaling van het vorige stabiliteitsprogramma (2000-2003) gebeurde door eind 1999 in het overlegcomité voor de gemeenschappen, gewesten en federale overheid een samenwerkingsovereenkomst te stuiten over de uitvoering ervan⁹. In deze samenwerkingsovereenkomst werden de begrotingsdoelstellingen (in termen van HRF-saldo) voor de afzonderlijke gewesten en gemeenschappen vastgelegd.

Naar aanleiding van het nieuw stabiliteitsprogramma 2001-2005 diende de samenwerkingsovereenkomst van 1999 geactualiseerd te worden. Op 15 december 2000 werd deze nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgemaakt¹⁰. Hierin verbindt de Vlaamse Gemeenschap er zich toe om voor 2001 een HRF-saldo te bereiken van minimaal 24,0 mld BEF (595 mln €). Dit betekent dat in 2001 het HRF-saldo 10,1 mld BEF (250 mln €) hoger moet liggen dan ingeschreven werd in de initiële begroting¹¹. Bij de begrotingscontrole zal hiervoor een aanpassing moeten gebeuren.

⁹ Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 tussen de federale staat, de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap, de Duitstalige gemeenschap, het Waalse gewest en het Brussels Hoofdstedelijk gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002

¹⁰ Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de federale staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005.

¹¹ Vlaanderen moet het saldo met 10,1 mld BEF (250 mln €) verhogen. De overige gemeenschappen en gewesten moeten gezamenlijk een inspanning doen van 5,5 mld BEF (136 mln €). De overige 11,1 mld BEF (275 mln €) wordt bereikt doordat bepaalde uitgaven (ingevolge de HRF-methodologie) toch te beschouwen als reserveringen in het kader van ESR 95.

Naast de verhoging van het HRF-saldo staan er nog een aantal belangrijke bepalingen in het samenwerkingsakkoord in verband met de beleidsruimte van de komende jaren.

Zo stelt het samenwerkingsakkoord dat er **objectieve regels** moeten vastgelegd worden voor de verrekening van de “boni” uit het verleden te verrekenen op het HRF-saldo dat moet behaald worden voor een bepaald jaar¹². De overeengekomen regels mogen echter het stabiliteitspact niet in gevaar brengen, noch de evenwichtige groei van de uitgaven.

Vlaanderen heeft in het verleden als enige entiteit steeds een beter HRF-saldo kunnen voorleggen dan vereist. Deze “boni” hebben evenwel geen gevolgen voor de volgende jaren. De objectieve regels zouden Vlaanderen in de toekomst de mogelijkheid kunnen geven om de boni te verzuiveren. Zo zou de HRF-norm op een meer soepele manier kunnen opgevolgd worden. In het verleden heeft de SERV er reeds op gewezen dat een pure saldo-norm, zoals de HRF-norm, niet ideaal is in geval van grote conjuncturele schommelingen. Door regels op te stellen voor boni uit het verleden zou dit kunnen verholpen worden: in hoogconjunctuur zou men dan een reserve aanhouden ten opzichte van het vooropgestelde HRF-saldo. Deze reserve zou in de volgende periode van laagconjunctuur kunnen verdisconteerd worden waardoor het HRF-saldo lager mag zijn dan vooropgezet.

Ook kunnen er regels afgesproken worden over de meevallers en tegenvallers tijdens het begrotingsjaar. Door in zijn advies te stellen dat de gemeenschappen en gewesten een hoger saldo moeten nastreven omwille van de conjuncturele boni, bepaalt de HRF ad hoc wat er moet gebeuren met de conjuncturele meevaller. Het samenwerkingsakkoord biedt de mogelijkheid om structurele afspraken over zowel de meevallers als de tegenvallers te maken.

Het samenwerkingsakkoord bevat nog een belangrijke randopmerking. In een voetnoot wordt vermeld dat het HRF-saldo in 2001 niet moet berekend worden op basis van de Vlaamse begroting, maar wel op basis van de **middelen die de federale overheid effectief doorstort**¹³.

¹² Indien het overlegcomité geen consensus bereikt over deze objectieve toe te passen regels, zijn de betrokken partijen niet meer gebonden door de overeenkomst. Aangezien hierover geen akkoord verwacht wordt vóór de begrotingscontrole, zal dit van geen invloed zijn voor de begroting 2001.

¹³ Dit aspect wordt op een meer grondige manier besproken in bijlage VI.

Voor de doorstorting van de toegewezen middelen aan de gemeenschappen en de gewesten gaat de federale overheid uit van de parameters van het voorgaande jaar. De Vlaamse regering daarentegen gaat uit van een raming van de parameters van het begrotingsjaar zelf om de ontvangsten te ramen en het HRF-saldo te berekenen. Het voordeel van de Vlaamse raming is dat ze nauwkeuriger aansluit bij de realiteit en dus minder verrekeningen tot gevolg heeft.

Deze twee methoden om de inkomsten te ramen, leiden tot verschillende bedragen. Zo worden de toegewezen middelen voor Vlaanderen 11,8 mld BEF (293 mln €) lager ingeschat door de Vlaamse overheid dan door de federale overheid in hun begroting van 2001. Het verschil zal naar aanleiding van de begrotingscontrole waarschijnlijk minder worden, maar toch nog substantieel blijven.

De toegewezen middelen in 2001 worden nog verhoogd met de verrekening voor 2000. De federale overheid heeft een bedrag doorgestort dat 5,8 mld BEF (144 mln €) lager ligt dan het bedrag dat in de Vlaamse begroting voor 2000 is ingeschreven. Naar aanleiding van de begrotingscontrole zal er een verrekening gemaakt worden voor het jaar 2000 (het verschil tussen het correcte bedrag dat op basis van de financieringswet kan berekend worden en de bedragen die zijn opgenomen in de begroting). Deze verrekening zal 5,8 mld BEF (144 mln €) hoger zijn uit de Vlaamse begroting naar voor komt.

Doordat de federale overheid uitgaat van een hogere verrekening voor 2000 en een grotere groei van de middelen in 2001 dan de Vlaamse overheid, zal het HRF-saldo in 2001 aanzienlijk hoger liggen indien wordt uitgegaan van de federale doorstorting.

Op deze manier kan de verplichte verhoging van het HRF-saldo met 10,1 mld BEF (250 mln €) geheel of gedeeltelijk opgevangen worden.

Het overnemen van deze berekeningswijze heeft ook gevolgen voor 2002.

De bijkomende beleidsruimte in 2002 wordt, naast de middelengroei, ook bepaald door de evolutie van het HRF-saldo. Hiervoor mag echter niet uitgegaan worden van het HRF-saldo dat berekend wordt op basis van de federale doorstorting, maar moet men vertrekken van het HRF-saldo dat berekend wordt op basis van de Vlaamse middelenraming van 2001. Naarmate het verschil tussen de federale doorstorting en de Vlaamse middelenbegroting groter is, zal het HRF-saldo dat afgeleid kan worden uit de Vlaamse middelenraming lager zijn. Naargelang dit "impliciet" HRF-saldo lager is, zal het verschil met het vooropgestelde HRF-saldo in 2002 lager zijn en de bruto beleidsruimte die hierdoor ontstaat minder groot.

- Financieringsfonds

Een laatste belangrijke wijziging in het politieke landschap is de oprichting van het “Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven” (financieringsfonds)¹⁴.

Het nieuwe samenwerkingsakkoord bepaalt dat de Gemeenschappen en Gewesten de mogelijkheid hebben om de eventuele begrotingsoverschotten in fondsen te storten.

Vlaanderen heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door het financieringsfonds op te richten.

De middelen op de begroting 2000 die niet vastgelegd werden in 2000, zijn in principe niet overdraagbaar naar het volgende jaar en leiden tot schuldafbouw in 2000.

Door de oprichting van het financieringsfonds kunnen deze middelen gerecupereerd worden om in de toekomst beleid mee te financieren. De niet vastgelegde middelen worden nog vóór het einde van het jaar ingeschreven als een dotatie voor een parastatale (het financieringsfonds). Voor 2000 werd op dit financieringsfonds een bedrag ingeschreven van meer dan 3 mld BEF (75 mln €)¹⁵. Met deze middelen kan het financieringsfonds vanaf de begrotingscontrole 2001 eenmalige investeringen doen, de middelen reserveren of aan schuldafbouw doen.

In het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst over de begrotingsdoelstellingen is het van belang of deze middelen beschouwd worden als uitgaven in de zin van de HRF-methodologie, dan wel als een reservering.

Indien de HRF de dotatie aan het financieringsfonds beschouwt als **uitgaven** in 2000, zou dit betekenen dat het HRF-saldo in 2000 met het bedrag van de dotatie daalt. Dit vormt geen probleem, omdat het HRF-saldo voor 2000 aanzienlijk hoger is dan het genormeerde saldo dat 14,6 mld BEF/362 mln € bedraagt.

¹⁴ Decreet van 22 december 2000 houdende oprichting van een Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven, BS 30 december 2000 en Besluit van de Vlaamse regering van 22 december 2000 tot regeling van de werking van het Financieringsfonds voor schuldafbouw en eenmalige investeringsuitgaven, BS 30 december 2000.

¹⁵ Het bedrag dat ingeschreven wordt voor 2000 zal minstens 3,1 mld BEF (77 mln €) bedragen. Dit zal nog verhoogd worden met de saldi van de eindejaarsvastleggingen die nog in het begin van 2001 kunnen vastgelegd worden. Pas op het einde van januari 2001 zal dus bekend zijn welk bedrag er voor 2000 werd ingeschreven op deze parastatale. Het bedrag zou kunnen oplopen tot 5 mld BEF (124 mln €).

De aanwending van deze middelen in 2001 voor eenmalige investeringen zou neutraal zijn voor het HRF-saldo van 2001. Indien het financieringsfonds in 2001 deze middelen aanwendt voor reserveringen of schuldafbouw zou het HRF-saldo hierdoor verbeteren in 2001. De middelen van het financieringsfonds zouden dus kunnen aangewend worden om het verhoogde HRF-saldo van 2001 te bereiken.

Het is echter niet zeker dat de dotatie aan het financieringsfonds beschouwd kan worden als een uitgave. Indien deze dotatie wordt beschouwd als een **reservering** in 2000 (zoals de dotatie aan het zorgfonds of de dotatie aan het rente-egalisatie fonds), heeft de oprichting van het financieringsfonds geen gevolgen voor het HRF-saldo in 2000. Net zoals schuldafbouw zijn reserveringen geen uitgaven in de HRF-methodologie.

Wanneer deze middelen in 2001 worden aangewend voor eenmalige investeringsuitgaven daalt het HRF-saldo van 2001. In de mate dat deze middelen worden aangewend voor schuldafbouw of reserveringen is de operatie neutraal voor het HRF-saldo van 2001.

2.1.3. Begrotingscontrole 2001

In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst over de begrotingsdoelstellingen heeft de Vlaamse regering ingestemd met een HRF-saldo van 24,0 mld BEF (595 mln €). Op basis van de initiële begroting bedraagt het HRF-saldo slechts 13,9 mld BEF (345 mln €). Naar aanleiding van de begrotingscontrole zal dit saldo dus moeten verhoogd worden met 10,1 mln BEF (250 mln €).

Bij de begrotingscontrole vindt er een nieuwe raming van de ontvangsten plaats op basis van de definitieve afrekening voor 2000 en een nieuwe raming voor 2001. Op basis van de actuele parameters zouden de middelen bij de begrotingscontrole stijgen met 10,8 mld BEF (268 mln €)¹⁶. Door deze middelen aan te wenden voor schuldafbouw of reserveringen kan de verhoging van het HRF-saldo bereikt worden.

De marge is echter bijzonder klein. Het specifieke van een strikte saldo-norm, zoals de HRF-norm, is dat conjuncturele schommelingen het normbedrag niet wijzigen, maar wel het effectieve saldo. Conjuncturele schommelingen hebben een onmiddellijk effect op het toegelaten uitgavenniveau.

¹⁶ Het gaat zowel om een verhoging van de middelen voor 2001 als om een verhoogde verrekening voor 2000.

Indien de conjuncturele parameters ten tijde van de begrotingscontrole hoger zijn dan de actuele ramingen die de SERV hanteert in deze evaluatie, neemt de beleidsruimte toe.

Indien de conjuncturele prognoses naar beneden toe herzien worden zou het echter kunnen dat de geraamde stijging van de ontvangsten minder groot is dan de vereiste stijging van het HRF-saldo. Hetzelfde probleem stelt zich indien de Vlaamse regering, zoals in het verleden het geval was, uitgaat van een voorzichtige raming van de middelen voor 2001.

In de toekomst zouden de objectieve regels hiervoor een oplossing kunnen bieden, maar hoogst waarschijnlijk nog niet voor de begrotingscontrole 2001.

Los van de afspraken over de objectieve regels in het samenwerkingsakkoord, wijst de SERV op het belang om in de toekomst meer duidelijkheid te creëren over de gevolgen van conjuncturele schommelingen of “meevallers en tegenvallers” op de begrotingsnorm(en) waaraan Vlaanderen zicht houdt.

Naast een nieuwe raming van de ontvangsten is het mogelijk dat ook de uitgaven naar aanleiding van de begrotingscontrole moeten herhaamd worden. Zo is er in de begroting een provisie ingeschreven voor de indexaanpassing van de lonen. Deze provisie is gebaseerd op basis van de inflatieprognoses op het einde van de zomer van 2000. Door de inflatie-opstoot op het einde van 2000 en de verhoogde inflatieprognoses voor 2001 is het niet uitgesloten dat deze provisie naar aanleiding van de begrotingscontrole moet verhoogd worden¹⁷. Indien de ramingen op het ogenblik van de begrotingscontrole aangeven dat de spilindex effectief vroeger wordt overschreden dan geraamd in de initiële begroting, zullen deze uitgaven moeten verhogen.

Uit de analyse van de politieke context blijkt dat naast de nieuwe middelenraming de beleidsruimte in 2001 ook door andere elementen kan bepaald worden.

Indien de dotatie die in de begroting 2000 wordt ingeschreven voor het **financieringsfonds** een uitgave is volgens de HRF-methodologie, kan de beleidsruimte nog stijgen in 2001 door deze middelen aan te wenden voor schuldafbouw of reserveringen.

Hierover dient de HRF uitsluitsel te geven. Het is voorbarig om daar nu al van uit te gaan.

¹⁷ De initiële begroting ging uit van een overschrijding van de spilindex in juli. In de ramingen van januari 2001 gaat het planbureau nog steeds uit van dezelfde agenda, hoewel de marge die er in juni is slechts 3 basispunten bedraagt.

Zolang hierover geen uitsluitsel komt, lijkt het aangewezen de middelen van het financieringsfonds niet aan te wenden voor eenmalige investeringsuitgaven in 2001. Hierdoor zou het HRF-saldo immers kunnen dalen.

Op basis van het nieuwe samenwerkingsakkoord over de begrotingsdoelstellingen kunnen er **objectieve regels** afgesproken worden over de compensatie op het HRF-saldo voor de “boni” uit het verleden. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat Vlaanderen in 2001 zijn begroting mag afsluiten met een HRF-saldo dat lager is dan 24 mld BEF (595 mln €). De HRF moet in zijn volgend advies een voorstel formuleren over deze objectieve regels. Ten vroegste in het voorjaar van 2001 zou er hieromtrent een akkoord kunnen worden gesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten.

Ook indien over deze regels een overeenkomst wordt bereikt, lijkt het niet waarschijnlijk dat het HRF-saldo (24 mld BEF/595 mln €) voor Vlaanderen aangepast wordt in 2001. Het globaal saldo dat afgesproken is voor entiteit II (29,2 mld BEF/724 mln €) is immers het minimum dat moet bereikt worden om tegemoet te komen aan het stabiliteitspact. Tenzij de overige gemeenschappen of gewesten bereid zijn om een beter HRF-saldo in te schrijven in hun begroting kan het saldo voor Vlaanderen niet naar beneden herzien worden.

De berekening van het HRF-saldo op basis van de **effectieve doorstortingen van de Federale overheid**, zou wel bijkomende beleidsruimte kunnen creëren.

Zoals hierboven werd aangehaald heeft deze operatie tot gevolg dat de bruto beleidsruimte in 2002 evenveel vermindert als de bruto beleidsruimte hierdoor toeneemt in 2001. Uit de analyse van de gewijzigde economische context blijkt dat de bruto beleidsruimte in 2002 reeds beperkt is, niet enkel in vergelijking met de bruto beleidsruimte van 2001, maar ook met die van de volgende jaren.

Ook uit de meerjarenbegroting van de administratie komt duidelijk naar voor dat de bruto beleidsruimte in 2002 beperkt is. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat er enkel door heroriënteringen netto beleidsruimte zou kunnen gecreëerd worden in de begroting 2002. Bij ongewijzigd beleid (en zonder heroriënteringen) zou de bruto beleidsruimte voor 2002 volledig ingenomen worden door de natuurlijke dynamiek van de uitgaven en de nieuwe impulsen die nu reeds gekend zijn. Dit komt ondermeer omdat er in de begroting 2001 nauwelijks eenmalige uitgaven zijn ingeschreven. Er werd voor een bedrag van 18 mld BEF (450 mln €) nieuwe recurrente middelen ingeschreven die door hun interne dynamiek een bijkomend deel van de bruto beleidsruimte in 2002 innemen.

De SERV wenst in deze evaluatie geen principiële uitspraak doen over de wijze waarop conjuncturele schommelingen moeten opgevangen worden noch over het optimale schuldniveau.

Wel wenst de SERV het belang te onderlijnen van een evenwichtige groei van de uitgaven. Om deze evenwichtige groei van de uitgaven in de mate van het mogelijke te vrijwaren bij de begrotingscontrole acht de SERV het aangewezen om zeer bedachtzaam om te gaan met de bijkomende beleidsruimte die de aangepaste berekening van het HRF-saldo, in combinatie met de verhoogde middelenraming bij de begrotingscontrole, in 2001 kan bieden. Hierbij is de SERV van oordeel dat de Vlaamse regering een keuze moet maken uit volgende twee opties.

De eerste optie bestaat er in dat de Vlaamse regering, zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord, de effectieve doorstortingen van de federale overheid hanteer om het HRF-saldo van 24 mld BEF (595 mln €) te berekenen. Dit zou een eenmalige verhoging van de bruto beleidsruimte in 2001 met zich meebrengen ten koste van de bruto beleidsruimte in 2002. Rekening houdend met het eenmalige karakter van deze bijkomende beleidsruimte en de beperkte beleidsruimte in 2002 acht de SERV het aangewezen om deze bijkomende beleidsruimte niet aan te wenden voor recurrente uitgaven. Hierdoor kan de netto beleidsruimte meer stijgen dan de beperkte bruto beleidsruimte.

In een tweede optie kiest de Vlaamse regering er voor om, zoals in het verleden, uit te gaan van de eigen middelenraming voor de berekening van het HRF-saldo. Hierdoor blijft de coherentie tussen de middelenraming en de berekening van het HRF-saldo gewaarborgd, hetgeen zowel de continuïteit als de toegankelijkheid ten goede komt. Bovendien heeft de eigen raming van de Vlaamse gemeenschap het voordeel dat ze een beter beeld geeft van de reële groei van de middelen in 2001.

Indien de Vlaamse regering hierdoor het HRF-saldo verhoogt met 10,1 mld BEF (250 mln €), vermindert de beleidsruimte in 2001, maar neemt de bruto beleidsruimte van 2002 toe met eenzelfde bedrag.

De stijging van de middelenraming naar aanleiding van de begrotingscontrole zal dan moeten aangewend worden om dit verhoogde HRF-saldo te berekenen.

Beide opties leiden tot een meer evenwichtige groei van de primaire uitgaven (de eerste optie een verruiming van de netto beleidsruimte, in de tweede optie is ook de verruiming van de bruto beleidsruimte verzekerd).

In tabel 8 worden beide opties verduidelijkt aan de hand van de bruto beleidsruimte en de marges voor de stijging van de primaire uitgaven die uit beide opties volgt.

Tabel 8: bruto beleidsruimte en totale marge voor uitgavenstijging

	initiële begroting	referentiescenario			optie 1			optie 2		
		BC*			BC*			BC*		
	2001	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
inkomstengroei (1)	34,7	45,5	16,1	23,7	45,5	16,1	23,7	45,5	16,1	23,7
daling intresten (2)	1,1	1,1	0,6	0,6	1,1	0,6	0,6	1,1	0,6	0,6
wijziging HRF-saldo (3)	6,1	6,1	0,3	0,5	6,1	0,3	0,5	-4,0	10,4	0,5
bruto beleidsruimte (1+2+3)	41,8	52,7	17,0	24,8	52,7	17,0	24,8	42,6	27,1	24,8
heroriëntering	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
daling ongewijzigd beleid	5,0	5,0	4,0	5,0	5,0	14,1	5,0	5,0	4,0	5,0
Totale marge voor uitgavenstijging	53,8	64,7	28,0	36,8	64,7	38,1	36,8	54,6	38,1	36,8
mio euro	1.335	1.604	694	913	1.604	944	913	1.353	944	913

*: BC= begrotingscontrole

Het eerste vak is geeft de situatie weer van de initiële begroting 2001 (zie tabel 7).

In het tweede vak wordt een actuele raming opgenomen van de stijging van de middelen voor de volgende jaren, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de gevolgen van het Lambermontakkoord in 2002 en 2003 (zie ook tabel 7). De berekening van de bruto beleidsruimte vertrekt van de hypothese dat de verhoging van het HRF-saldo waartoe de Vlaamse regering zich verplicht heeft, integraal wordt opgevangen door de nieuwe berekeningswijze. Voor de berekening van de daling door ongewijzigd beleid¹⁸ wordt uitgegaan van de hypothese dat de bruto beleidsruimte integraal wordt ingevuld door recurrente uitgaven. Deze hypothesen worden gehanteerd als referentiescenario voor de twee opties die door de SERV aanbevolen worden.

Het derde vak geeft de gevolgen weer van de eerste optie. In de tabel komt duidelijk naar voor dat de bruto beleidsruimte beperkt blijft (veel lager dan in 2001 maar ook lager dan in 2003) maar door de bijkomende marge die ontstaat voor uitgaven door de aanzienlijke

¹⁸ Voor de hypothese inzake heroriëntering en daling door ongewijzigd beleid, zie ook "1.2.2 Bruto beleidsruimte en marges voor de stijging van de uitgaven".

daling van de uitgaven bij ongewijzigd beleid, stijgt de totale marge voor primaire uitgaven. Hierdoor komt de totale marge voor primaire uitgaven boven het niveau van 2003.

Het vierde vak geeft de gevolgen weer van de tweede optie. Hier daalt de bruto beleidsruimte in 2001 ten voordele van de bruto beleidsruimte in 2002. De totale marge voor primaire uitgaven is identiek als in de eerste optie.

Gezien het belang van de evenwichtige groei van de uitgaven gaat de SERV er voor de evaluatie van zijn advies van uit dat de Vlaamse regering bij de begrotingscontrole een van beide opties volgt.

2.1.4. Conclusie

In zijn advies van juli 2000 stelde de SERV dat het niet langer nodig is omwille van de schuldpositie en de gunstige schuldevolutie om een reserve aan te houden t.a.v. het minimaal vereiste begrotingsoverschot. Daarbij heeft de SERV wel de bekommernis geuit dat de kloof in bruto beleidsruimte tussen 2001 en de volgende jaren groot zou zijn. Een begrotingsnorm die louter afgestemd wordt op begrotingssaldi loopt immers het gevaar sterker beïnvloed te worden door conjuncturele schommelingen.

De gewijzigde economische context leidt ertoe dat de inkomsten in 2001 duidelijk meer zullen stijgen dan verwacht door de SERV. Hierdoor wordt de kloof met de volgende jaren nog groter, vooral met 2002. Uit de meerjarenbegroting van de administratie blijkt daarenboven dat de beperkte bruto beleidsruimte net voldoende zou zijn om het ongewijzigd beleid verder te zetten (zonder rekening te houden met heroriënteringen evenwel). Hierdoor neemt de bekommernis van de SERV inzake een evenwichtige groei van de uitgaven nog toe.

Uit het vorige hoofdstuk (zie tabel 8) blijkt dat de evolutie van de bruto beleidsruimte geenszins een garantie zou zijn voor een evenwichtige groei van de uitgaven. Vandaar dat de SERV van oordeel is dat er bedachtzaam moet omgegaan worden met de bijkomende beleidsruimte die kan ontstaan naar aanleiding van de begrotingscontrole.

Zelfs indien de Vlaamse regering een van beide opties volgt die door de SERV worden voorgesteld, leidt dit nog niet tot een gelijkmatige uitgavengroei voor de volgende jaren, maar hierdoor komt de begroting 2001 beter tegemoet aan het advies van de SERV.

2.2 *Herziening financieringswet*

Na het advies van de SERV is er een akkoord gesloten over de herziening van de financieringswet (Lambermontakkoord). Hoewel de exacte gevolgen van het Lambermontakkoord nog niet duidelijk zijn vooraleer de financieringswet is aangepast aan het akkoord, is toch al duidelijk dat dit akkoord geen bijkomende middelen genereert voor de begroting 2001. Pas vanaf volgend jaar zullen de ontvangsten van de Vlaamse gemeenschap toenemen omwille van het nieuwe akkoord. In de begroting 2001 werd, zoals geadviseerd door de SERV, geen rekening gehouden met het Lambermontakkoord.

2.3 *Netto beleidsruimte voor de eerstkomende jaren*

De SERV wees in zijn advies van juli 2000 op de beperkte beleidsruimte voor de komende jaren. Door de gewijzigde economische context neemt de bijkomende bruto beleidsruimte voor 2001 nog toe ten nadele van de bijkomende bruto beleidsruimte van 2002. Door een van beide opties te volgen die de SERV voorstelt zouden de gevolgen voor de evenwichtige groei van de uitgaven echter minder groot zijn.

3. DE BEGROTING 2001 IN EEN MEERJAREN-PERSPECTIEF

In dit hoofdstuk worden drie zaken besproken:

- 1) een overzicht van enkele algemene aggregaten van de begroting 2001 geplaatst in een meerjarig perspectief: ontvangsten, uitgaven, saldi en evolutie van de begroting in termen van beleidskredieten.
- 2) de uitsplitsing van de begroting naar enkele grote rubrieken: gemeenschaps- versus gewestmateries, het aandeel van respectievelijk lonen en investeringen.
- 3) de evolutie van de begroting op het niveau van de onderscheiden departementen en administraties, met in het bijzonder aandacht voor de nieuwe beleidsaccenten die de regering in de begroting 2001 heeft gelegd.

Bij dit meerjarenperspectief ligt de nadruk op de voorbijgaande jaren, maar zal er, waar mogelijk, ook een link gemaakt worden met de volgende jaren.

3.1 Algemeen: ontvangsten, uitgaven, saldi en beleidskredieten in de periode 1990-2001

- Sterke groei van de ontvangsten

Nominaal stijgen de geraamde ontvangsten¹⁹ voor 2001 met 5,74% tegenover de aangepaste begroting 2000. Voor de algemene begroting (dus zonder de DAB en zonder de toegewezen ontvangsten) bedraagt de nominale groei 5,46%, of 3,91% in reële termen.

Terwijl de groei in 2000 de zwakste groei was van alle begrotingsjaren sinds 1990, ligt de geraamde groei voor 2001 nauwelijks onder de gemiddelde groei over de periode 1990-2001. In reële termen uitgedrukt is de groei zelfs sterker dan de gemiddelde groei die 3,8% bedraagt. Dit is opmerkelijk aangezien de dynamiek die de begroting de voorbijgaande 10 jaar tijdens de overgangsregeling gekend heeft, definitief afgerond is.

¹⁹ Alle inkomsten, dus de algemene begroting, toegewezen ontvangsten en eigen inkomsten van de DAB.

De groei tot en met 2000 werd voornamelijk bepaald door de herverdeling tussen het federale niveau en de gewesten en gemeenschappen en aan de andere kant een toenemende herverdeling van de ontvangsten tussen gewesten en gemeenschappen onderling ten voordele van de Vlaamse gemeenschap.

Beide mechanismen bepaalden voor een groot deel de groei van de inkomsten voor Vlaanderen tot en met 1999. Het effect van deze mechanismen was voor het jaar 2000 beperkt (een beperkte aanpassing van de gewestmiddelen) en voor de komende jaren spelen deze mechanismen niet meer. In 2001 groeit de overgedragen personenbelasting met de groei van het BNI (verhoogd met het inflatiecijfer) terwijl het bedrag van de BTW wordt aangepast aan de inflatie met toepassing van de denataliteitscoëfficiënt.

Dat de groei zo hoog ligt, heeft een aantal oorzaken. In de eerste plaats is de verrekening voor de vorige jaren bijzonder hoog (5,9 mld BEF/146 mln €). Dit betekent niet alleen dat het bedrag van 2001 hoger ligt, maar ook dat het basisbedrag waarop de groei berekend wordt (2000) te laag is ingeschat. Indien de inkomsten voor 2000 correct zouden zijn ingeschat (en er geen verrekening zou zijn), zouden de groeicijfers er totaal anders uitzien: de nominale groei van de algemene en toegewezen middelen in 2000 zou dan 4,04% geweest zijn, en de groei voor 2001 zou beperkt worden tot 3,94% (rekening houdend met de loodsgelden die vanaf 2001 niet meer opgenomen zijn in de algemene begroting). De hoge groei voor 2001 dient dus gerelativeerd te worden. De overgedragen personenbelastingen en BTW groeien nominaal slechts met 3,09%. Het zijn dus vooral de overige middelen die aanzienlijk stijgen. Zo is de groei van de gewestelijke belastingen bijna even omvangrijk als verleden jaar: 9,1% nominaal. Op basis van de huidige groei van de inkomsten voor het jaar 2000 lijkt de groei voor 2001 in ieder geval haalbaar (voornamelijk door de groei van de registratierechten).

Het jaar 2001 is het eerste jaar waarin de overgangsregeling geen bijkomende middelen meer genereert, maar is waarschijnlijk tevens het laatste jaar van die regeling. Vanaf 2002 kunnen er bijkomende middelen beschikbaar komen ingevolge het nieuwe akkoord over de herziening van de financieringswet. Hoewel het voorbarig is om voor het jaar 2002 al een exact bedrag naar voor te schuiven (het akkoord moet nog omgezet worden in regelgeving waarbij een aantal elementen nog moet verduidelijkt worden) kan er wel een raming gemaakt worden. De bijkomende middelen voor 2002 kunnen geraamd worden op 4,8 mld BEF (118 mln €) voor Vlaanderen, hetgeen een groei is van 0,73% op de algemene middelen. Ook de daarop volgende jaren zou de groei toenemen omwille van het akkoord.

Naast het Lambermontakkoord is er eveneens een akkoord bereikt dat vanaf 2002 een verdere regionalisering van de buitenlandse handel en landbouw zijn uitwerking moet vinden. In de mate dat deze regionalisering bijkomende uitgaven met zich meebrengt voor de Vlaamse begroting, dienen hiervoor bijkomende ontvangsten vanuit de Federale begroting overgedragen te worden naar Vlaanderen.

Door beide akkoorden zal de groei in 2002 waarschijnlijk hoger zijn dan de trendgroei.

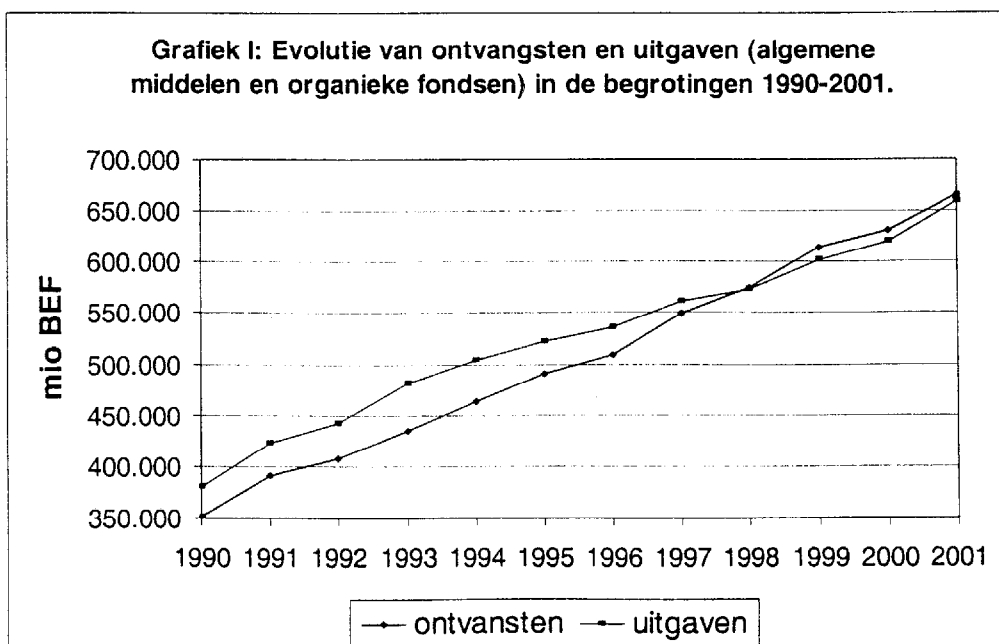
Hier staat tegenover dat de economische groei in 2001 uitzonderlijk hoog is (vanaf 2002 voorspelt het planbureau een lagere groei) en dat in 2001 de inkomstengroei ook ondersteund werd door een groot bedrag aan verrekeningen.

Ondanks de herziening van de financieringswet is het dus onwaarschijnlijk dat de inkomstengroei de volgende jaren gelijke tred zal kunnen houden met de groei in 2001.

- Een nog sterkere groei van de uitgaven

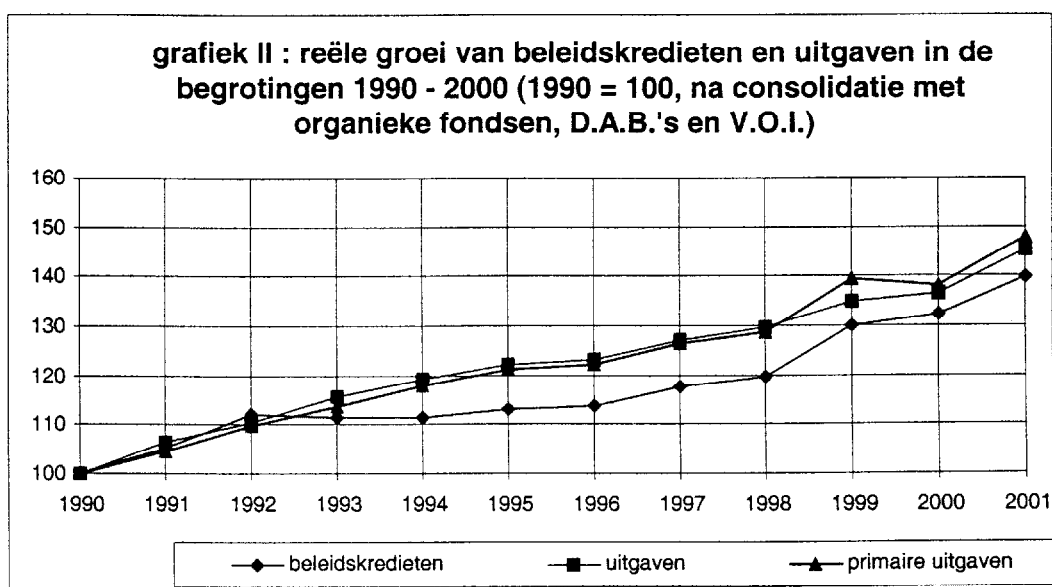
Tegenover een reële groei van de ontvangsten (zonder DAB's) van 3,91%, staat een reële groei van de uitgaven met 4,88%. Deze groei van de uitgaven ligt niet alleen aanzienlijk boven de groei van de inkomsten, maar is eveneens duidelijk hoger dan de gemiddelde reële groei van de uitgaven in de overgangperiode van 1990 tot 2000 (3,30%).

Het verschil in groei tussen de uitgaven en inkomsten wordt verklaard doordat het begrotingssaldo afneemt van 10,9 mld BEF (270 mln €) naar 5,5 mld (136 mln €).

Grafiek 1 toont duidelijk dat vooral de uitgaven aanzienlijk stijgen voor 2001. Daarnaast blijkt ook duidelijk dat 1998 een scharnierjaar was: vanaf 1998 zijn de ontvangsten groter dan de uitgaven. In 2001 wordt dit verschil wel kleiner, maar er is nog steeds een positief begrotingssaldo.

Om een beter zicht te krijgen op de uitgaven, kan men de evolutie bekijken van de primaire uitgaven (totale uitgaven exclusief rentelasten en aflossingen op de indirecte schuld) en de beleidskredieten (definitie van de SERV). Bij de uitgaven is er geen rekening gehouden met de belaste kredieten op de DAB²⁰.

Grafiek 2 toont dat de groeiversnelling van de beleidskredieten die werd ingezet in 1999 wordt aangehouden in 2001 (+ 6,16% in nominale termen). In tegenstelling tot de begroting 2000, zijn de (primaire) uitgaven sneller gestegen dan de beleidskredieten. De uitgaven stegen nominaal met 6,47%, de primaire uitgaven zelfs met 7%. In zijn vorige adviezen heeft de SERV er al herhaaldelijk op gewezen dat de situatie waarin de beleidskredieten sneller stijgen dan de uitgaven niet houdbaar is.

²⁰ De belaste kredieten bij het VIF en het MINA-fonds zijn in principe uitgaven. Het gaat om ordonnanceringskredieten die betrekking hebben op vastleggingen uit het verleden. Ze worden niet opgenomen onder de uitgaven omdat het verband met de vastleggingen niet meer duidelijk is en er dus niet kan nagegaan worden in hoeverre ze effectief worden aangewend.

Zowel in 1999 als in 2000 stegen de beleidskredieten sneller dan de uitgaven. In 2001 zal er dus een inhaaloperatie plaatsvinden.

Over een langere periode gemeten, blijft de groei van de beleidskredieten achter op de groei van de uitgaven, en van de primaire uitgaven in het bijzonder. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat de beleidskredieten in 1990 aanzienlijk hoger waren dan de uitgaven. Vanaf het begin van de jaren negentig zijn de uitgaven sterker gestegen dan de beleidskredieten om dit verschil kleiner te maken.

Vanaf 1995 waren de primaire uitgaven op hetzelfde niveau als de beleidskredieten. Dit evenwicht werd min of meer behouden tot bij de initiële begroting 2000, maar door de begrotingscontrole namen de beleidskredieten veel meer toe dan de uitgaven. Bij de begrotingsopmaak 2001 werd dit evenwicht weer grotendeels hersteld, hoewel de beleidskredieten nog steeds 5,7 mld BEF (141 mln €) hoger liggen dan de primaire uitgaven.

Uit de grafiek komt ook duidelijk naar voor dat de groei de laatste jaren vooral gedragen wordt door de primaire uitgaven en minder door de financiële lasten (waarvan de groei lager is dan de primaire uitgaven sinds 1999). Het aandeel van de rentelasten blijft dalen en komt in 2001 uit op ongeveer 1,3% ten opzichte van 1,6% in 2000. Dit heeft voornamelijk te maken met de daling van de intrestlast door een forse schuldafbouw.

3.2. De begroting uitgesplitst naar enkele grote rubrieken

- Aandeel gewest- en gemeenschapsmateries: 1990, 1995 – 2001

Over de periode 1995-2001 wijzigt het aandeel van respectievelijk gewest en gemeenschapsmateries nauwelijks. Het schommelt rond 64%.

Het aandeel van de gemeenschapsmateries situeert zich in 2001 op 64,2% van de totale beleidskredieten (niet inbegrip van deze gefinancierd met toegewezen ontvangsten en met eigen inkomsten van de DAB), wat iets meer is dan in 2000, maar minder dan in 1999. In vergelijking met het begin van de jaren '90 is er wel een duidelijke stijging van de middelen voor de gemeenschapsmateries merkbaar. Op lange termijn is er dus wel degelijk sprake van een verschuiving ten voordele van de gemeenschapsmateries, maar de laatste jaren is er sprake van een stabilisatie. Toch dient er opgemerkt te worden dat het niveau van de beleidskredieten voor gemeenschapsmateries enkel in 1999 hoger lag. En dit had dan voornamelijk te maken met eenmalige middelen voor onderwijs.

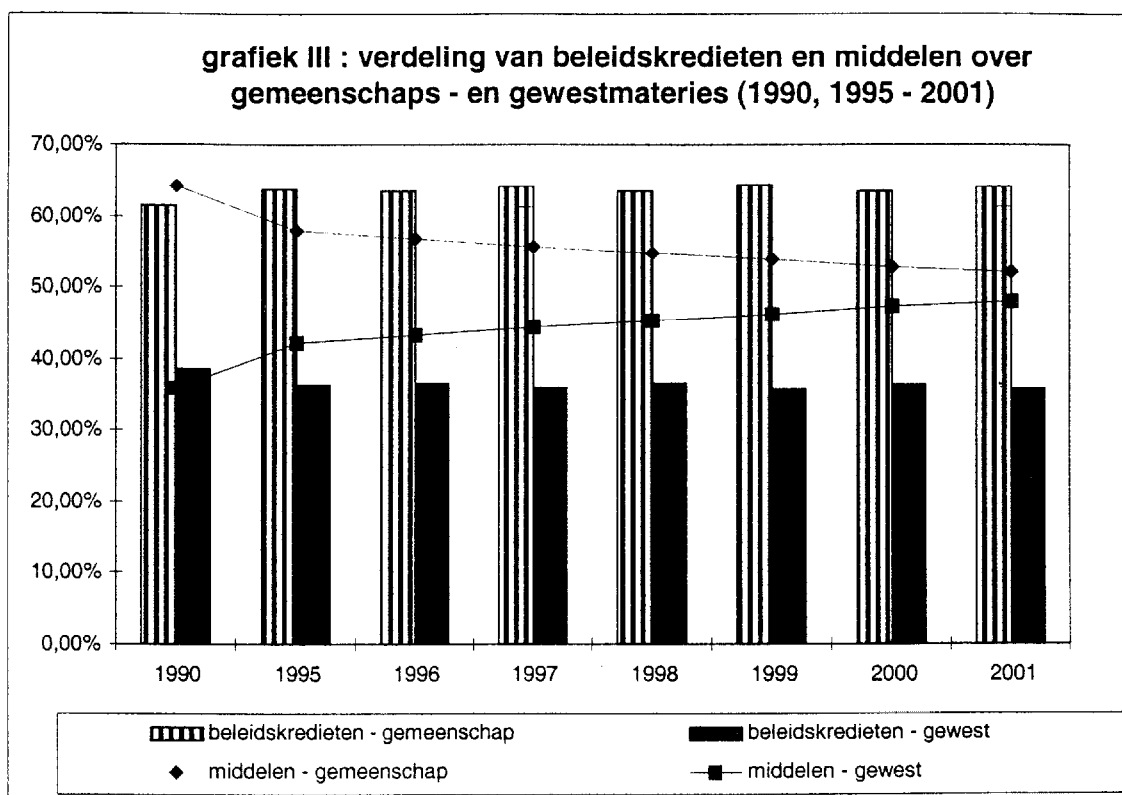
De structurele stijging ten voordele van de gemeenschapsmateries kan eventueel verklaard worden doordat meer dan $\frac{3}{4}$ van de kredieten voor gemeenschapsmateries loonkredieten zijn. De groei van deze loonkredieten gebeurt grotendeels autonoom (indexatie, weddedrift, reële groei van de lonen, stijging van het aantal personeelsleden...) en is relatief groot.

Dit blijkt ook indien de wijziging van de kredieten voor de gemeenschapsmateries en de gewestmateries nader worden bekeken. De kredieten voor de gemeenschapsmateries nemen de gros van de wijziging ongewijzigd beleid voor hun rekening. De kredieten voor de gewestmateries verhogen in belangrijke mate door het nieuw beleid. De begroting 2001 legt dus een sterke nadruk op de gewestmateries, maar dit weegt niet op tegen de natuurlijke dynamiek van de gemeenschapsmateries.

De afwijking tussen de verdeling van de beleidskredieten en de verdeling van de middelen blijft ook in 2001 aanwezig. Het gemeenschapsaandeel in de totale middelen is de vorige jaren constant gedaald: van iets meer dan 64% in 1990 tot 57,9% in 1995 en nauwelijks 52% in 2001. Dit tanend aandeel is vervat in het huidig financieringsmechanisme, maar wordt nog versterkt door de sterke groei van de gewestelijke belastingen en de inning van de eigen heffingen.

Voor de volgende jaren zal het aandeel van de gemeenschapsmiddelen toenemen door de herfinanciering van de gemeenschappen. Gecombineerd met de versterkte dynamiek van de gemeenschapsmiddelen is het mogelijk dat hierdoor het aandeel van de gemeenschapsmiddelen weer vergroot.

Grafiek 3 vat de verdeling van beleidskredieten en middelen samen, verdeeld volgens materie.

- Belang van lonen en investeringen in de begroting

Tabel 9 geeft een samenvatting van het aandeel van de lonen en de investeringen in de totale begroting over de periode 1995-2001.

In beide gevallen wordt vertrokken van de traditionele horizontale begroting. Voor de lonen worden daarbij wel enkele correcties aangebracht.

In het verleden heeft de SERV een eigen indeling ontwikkeld voor de lonen. Daarbij werden aanvullend aan het horizontaal programma ook de werkingskredieten voor de universiteiten voor 80% meegerekend en bovendien werd ook het provisioneel krediet voor indexeringen meegerekend. Deze methode werd nog verfijnd, op een aantal punten, overeenkomstig de indeling die door de administratie werd opgesteld. Voor de drie laatste jaren werd de indeling aangepast aan deze nieuwe indeling. De gegevens vóór 1999 zijn dus niet vergelijkbaar met de gegevens vanaf 1999. Vandaar dat enkel de gegevens vanaf 1999 zijn weergegeven.

Tabel 9: aandeel van lonen en investeringen in de beleidskredieten

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Lonen	mIn BEF	-	-	-	-	335.141	351.963	368.875
	mIn €	-	-	-	-	8.308	8.725	9.144
	%-aandeel	-	-	-	-	56,48%	55,98%	55,28%
investeringen	mIn BEF	59.246	57.441	62.729	60.943	65.157	71.906	80.664
	mIn €	1.469	1.424	1.555	1.511	1.615	1.782	2.000
	%-aandeel	11,57%	10,95%	11,41%	10,82%	10,98%	11,44%	12,09%

Het aandeel van de lonen blijft dalen in vergelijking met de vorige jaren (hetgeen een constant gegeven is vanaf 1996). Deze daling komt tot stand ondanks het feit dat er voor 2001 een indexprovisie is aangelegd en de middelen voor de social-profit akkoorden zijn ingeschreven. De groei binnen onderwijs, en voornamelijk het basisonderwijs is beperkt. Toch is de daling eerder te verklaren door de hoge groei van de beleidskredieten dan door de beperkte groei van het loonaandeel. In 2001 stegen de loonkredieten nominaal met 4,8%, hetgeen duidelijk boven de gemiddelde groei van de lonen voor de laatste 5 jaren lag. Hoewel de reeks niet helemaal vergelijkbaar is, kan er immers gesteld worden dat de gemiddelde nominale groei van de lonen minder dan 4% per jaar bedroeg in die periode.

Het aandeel van de investeringen neemt aanzienlijk toe ten opzichte van 2000. Een belangrijk deel van deze stijging betreft de infrastructuurwerken.

Naast investeringen zijn ook de kredieten met "economische finaliteit" van belang.

De bedoeling is na te gaan in welke mate de overheid investeringen doet in de Vlaamse economie. Om deze kredieten te ramen worden een aantal categorieën uit de begroting samengebracht. Het gaat om de post wetenschapsbeleid met economische finaliteit, de kredieten voor de administratie Economie, en de infrastructuurkredieten binnen de administratie Wegen en Verkeer, administratie Waterwegen en Zeewezen en de administratie Ondersteunende diensten en opdrachten.

De vergelijking tussen 2001 en voorgaande jaren wordt bemoeilijkt omdat er interne herverdelingen hebben plaatsgevonden. In tabel 10 is er echter voor gezorgd dat de vergelijkbaarheid behouden is gebleven met de voorgaande jaren.

Tabel 10: Aandeel van de beleidskredieten met economische finaliteit (1995-2001)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
wetenschapsbeleid							
econ. finaliteit	4.629	5.751	7.220	8.331	8.940	8.592	8.995
economie	15.350	13.057	10.261	11.248	12.497	17.261	17.713
infrastructuur	30.298	31.207	32.995	33.323	35.638	38.435	44.849
totaal (mln BEF)	50.278	50.015	50.477	52.902	57.075	64.288	71.556
totaal (mln €)	1.246	1.240	1.251	1.311	1.415	1.594	1.774
in % van totale beleidskredieten	9,82%	9,53%	9,18%	9,40%	9,62%	10,23%	10,72%

Tot 1998 hebben deze kredieten een dalende trend gekend, maar vanaf dat jaar is er een duidelijke stijging van het aandeel merkbaar.

Net zoals de investeringskredieten is het aandeel van de kredieten met economische finaliteit toegenomen in vergelijking met 2000. Hiermee stijgen deze uitgaven duidelijk boven het niveau van 2000, wat het hoogste niveau was sinds 1995.

Op het niveau van de uitgaven is er ook een duidelijke verhoging, hetgeen een logisch gevolg is van de stijging van de vastleggingsmachtigingen in voorgaande jaren.

3.3 De begroting op het niveau van de departementen en de administraties

3.3.1. Algemeen

In bijlage zijn diverse tabellen opgenomen waaruit de evolutie van de verschillende departementen (en deelsectoren) kan worden afgelezen. Tabel 11 bevat een overzicht van de beleidskredieten voor de verschillende departementen. Hierbij werden de verschillende jaren op een vergelijkbare basis met 2001 gezet. In de begroting 2001 zijn er immers een aantal veranderingen aangebracht aan de indeling van de basisallocaties. Een groot deel van de wijzigingen situeert zich binnen het niveau van de programma's en heeft dan ook geen effect voor een vergelijking op het niveau van de administraties of departementen. Daarnaast zijn er echter transferten over de departementen heen, waardoor een vergelijking tussen verschillende jaren minder relevant wordt indien hier geen correctie voor wordt gemaakt²¹.

Enkele opvallende algemene vaststellingen bij deze bijlagen en bij tabel 11 zijn de volgende.

Het niveau aan beleidskredieten (m.i.v. variabele kredieten en DAB's) stijgt tegenover de aangepaste begroting 2000 nominaal met 6,13% (38,6 mld BEF/956 mln €). Net zoals bij de uitgaven gaat het om een uitzonderlijk hoge groei. De gemiddelde groei over de periode 1990-2001 bedraagt immers 4,7%.

De groeicijfers variëren echter sterk van administratie tot administratie. Er is zelfs een daling waar te nemen bij de administraties economie en landbouw in 2001. Bij de administratie economie wordt dit veroorzaakt door een sterke vermindering van de machtigingen voor het FEERR bij ongewijzigd beleid die niet in dezelfde mate wordt gecompenseerd door de stijgingen binnen deze administratie.

²¹ Het gaat om de volgende transferten: De financiering van GIMVINDUS verhuist van de administratie economie naar het departement algemene zaken en financiën (675 mln BEF/17 mln € in 2001). De huur van onroerende goederen wordt niet meer opgenomen bij de interdepartementale begroting, maar eveneens bij algemene zaken en financiën (1.360 mln BEF/34 mln € in 2001). Door de omvorming van het Medisch Schooltoezicht tot de Centra voor leerlingenbegeleiding worden deze middelen getransfereerd van de administratie welzijn en volksgezondheid naar onderwijs (749 mln BEF/19 mln € in 2001). De middelen voor PC/KD worden uit het programma algemeen wetenschapsbeleid gehaald en bij onderwijs geplaatst (600 mln in 2001). De belangrijkste transfer betreft de middelen voor de DAC in de welzijnssector die van de administratie werkgelegenheid komen (4.284 mln BEF/106 mln € in 2001). De uitgaven voor internationale wetenschappelijke samenwerking worden niet bij meer wetenschapsbeleid ondergebracht, maar bij het departement coördinatie (253 mln BEF/6 mln € in 2001). De transferten die minder bedragen dan 50 mln BEF (1 mln €) werden niet in rekening gebracht.

De kredieten voor landbouw verminderen omwille van een heroriëntering die niet volledig werd aangewend binnen de eigen administratie.

Tabel 11: Beleidskredieten in de begroting 2001 per departement – nominale groei tegenover 1990, 1995 en 2000, na consolidatie met variabele kredieten en DAB - gemiddelde groei in de periodes 1990-2001 en 1995-2001

Beleidskredieten	2001		groeipercentage t.o.v.			groeipercentage	
			2000	1995	1990	90-'01	95-'00
	mld BEF	mln €					
hogere entiteiten	3.701	91.750	2,3%	82%	104%	6,7%	10,5%
coördinatie	3.541	87.789	17,7%	147%	386%	15,5%	16,3%
algemene zaken en financiën	16.616	411.912	42,1%	121%	720%	21,1%	14,1%
onderwijs	274.123	6.795.329	3,5%	20%	52%	3,9%	3,0%
<i>basisonderwijs</i>	78.657	1.949.866	4,6%	25%	48%	3,6%	3,8%
<i>secundair onderwijs</i>	111.965	2.775.542	2,6%	7%	42%	3,3%	1,2%
<i>hogere</i>	21.363	529.568	0,1%	20%	63%	4,5%	3,1%
<i>universiteiten</i>	23.559	584.000	1,1%	18%	51%	3,8%	2,8%
<i>overige</i>	38.579	956.353	7,8%	59%	102%	6,6%	8,1%
welzijn, volksgezondheid, cultuur	97.085	2.406.677	5,7%	43%	119%	7,4%	6,1%
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	80.976	2.007.335	5,0%	40%	121%	7,5%	5,7%
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	16.109	399.342	9,7%	60%	109%	6,9%	8,2%
econ., werkgele., binnenl., landb	111.245	2.757.687	2,4%	20%	22%	1,8%	3,1%
<i>economie</i>	16.785	416.087	-2,8%	9%	-41%	-4,7%	1,5%
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	29.628	734.459	6,3%	30%	47%	3,6%	4,5%
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	62.799	1.556.737	2,5%	17%	48%	3,6%	2,7%
<i>landbouw</i>	2.033	50.404	-8,1%	95%	1952%	31,6%	11,8%
leefmilieu en infrastructuur	111.015	2.751.987	14,3%	44%	102%	6,6%	6,3%
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	30.495	755.946	13,7%	50%	269%	12,6%	7,0%
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	18.408	456.310	21,5%	36%	24%	2,0%	5,3%
<i>vervoer en infrastructuur</i>	61.888	1.534.156	13,0%	43%	94%	6,2%	6,2%
<i>overige</i>	225	5.575	-38,4%	298%			25,9%
wetenschap, innovatie en media	27.488	681.397	5,7%	68%	90%	6,0%	9,0%
<i>wetenschap en innovatie</i>	17.838	442.195	6,6%	108%	119%	7,4%	13,0%
<i>media</i>	9.649	239.202	4,3%	24%	52%	3,9%	3,7%
interdepartementaal	22.453	556.598	2,0%	26%	62%	4,5%	3,9%
totaal	667.267	16.541.126	6,1%	30%	65%	4,7%	4,5%

De belangrijkste stijgingen zijn te noteren binnen het departement algemene zaken en financiën (bijkomende middelen voor de lastenverlaging) en de administratie wetenschap en innovatie (nieuwe middelen). Ook binnen het departement LIN is de stijging opvallend. Deze stijging wordt bepaald door de traditionele sterke toename binnen milieu, maar evenzeer of nog meer door stijgingen binnen de andere departementen van deze administratie.

3.3.2. Bespreking van de wijzigingen binnen de departementen.

In bijlage V is er een gedetailleerde tabel opgenomen van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan in 2001 ten opzichte van 2000. Hierbij wordt deze evolutie opgedeeld in verschillende elementen:

- Constant beleid (met inbegrip van index),
 - de verhogingen in 2001 die veroorzaakt worden omdat bij de begrotingscontrole in 2000 de saldi werden aangesproken,
 - de nieuwe impulsen (zowel onder constant beleid als nieuw beleid)
 - de heroriënteringen.
-
- Hogere entiteiten

Deze begrotingspost omvat de middelen voor het Vlaams Parlement en de kabinetten. In 2001 wijzigt er niet veel. Bij de vorige begroting werd er een substantieel hoger bedrag ingeschreven voor het Vlaams Parlement. Dit bedrag wordt in deze begroting aangehouden. Dit departement beschikt over een beperkt bedrag, maar er heeft zich een sterke stijging voorgedaan sinds het begin, zeker de laatste jaren. In de begroting 2001 is de groei daarentegen heel beperkt.

- Coördinatie

Een groot deel van deze middelen gaat naar Brusselse aangelegenheden en het buitenlands beleid. Voor 2001 werd binnen dit departement een apart programma ingeschreven voor ontwikkelingssamenwerking. De middelen voor communicatie werden ook op één programma gegroepeerd.

De middelen voor dit departement stijgen traditioneel aanzienlijk. Ook in 2001 is dat niet anders. Vooral de stijging voor communicatie en buitenlands beleid valt op.

De aandacht die de regering schenkt aan communicatie blijkt niet alleen uit het feit dat er een nieuw programma voor werd geschapen en dat het een horizontaal programma is geworden, er werd ook voor 350 mln BEF (9 mln €) nieuw beleid ingeschreven.

Ook voor het buitenlands beleid werden er bijkomende inspanningen gedaan. Die worden gedeeltelijk gecompenseerd door heroriënteringen binnen dit programma, maar er is toch een netto-verhoging.

Het nieuw programma ontwikkelingssamenwerking wordt grotendeels gespijsd door transferten uit andere posten van het departement coördinatie. Ook hier is er echter voor 100 mln BEF (2,5 mln €) nieuw beleid ingeschreven.

- Algemene zaken en financiën.

Dit departement kende de hoogste groei over de periode 1990-2001. Dit behoeft geen verwondering te wekken want de middelen voor intrestbetaling en afbouw van de indirecte schuld worden hier ingeschreven. De hoge groei van 2001 wordt echter niet bepaald door de schuld(evolutie). De intrestbetalingen verminderen immers en daarnaast is de aflossing van de indirecte schuld lager dan in 2000.

Deze vermindering binnen constant beleid wordt echter meer dan gecompenseerd door een verhoging van de provisionele kredieten. In 2000 werd er geen loonsverhoging verwacht door indexaanpassing en werd er dus geen bedrag ingeschreven op deze post. Voor 2001 wordt er wel een indexaanpassing verwacht vanaf september, hetgeen bijkomende middelen vergt van meer dan 1 mld BEF (250 mln €).

Daarnaast is er ook voor een bedrag van 4,5 mld BEF (110 mln €) nieuw beleid voorzien. Het gaat grotendeels om een bijkomend bedrag van 3,2 mld BEF (79 mln €) voor afcentiemen en 1 mld BEF (250 mln €) voor de uitvoering van de CAO VI binnen het onderwijs.

- Onderwijs

Onderwijs vormt veruit de grootste post voor de Vlaamse begroting. De beleidskredieten stijgen met 8,5 mld BEF/211 mln € (3,5%). Deze stijging is beduidend lager dan de gemiddelde groei van de begroting.

Van deze stijging gaat 2/3 naar constant beleid. Hoewel er in 2000 geen middelen voorzien waren voor een indexaanpassing, heeft die wel plaatsgevonden. De lonen van de leerkrachten liggen in 2001 dan ook 2% hoger dan in de begroting 2000. Aangezien de middelen voor onderwijs voornamelijk aangewend worden om de lonen te betalen, stijgen de middelen met 3,8 mld BEF (87 mln €) door indexatie.

Daarnaast neemt de gemiddelde anciënniteit binnen het leerkrachtenkorps toe, hetgeen de stijging van de middelen onder constant beleid grotendeels verklaart.

Voor het hoger onderwijs wordt de daling veroorzaakt omdat de bijkredieten voor het vorige jaar die in 2000 ingeschreven waren, meer bedragen dan de natuurlijke dynamiek.

Voor het basis- en secundair onderwijs kan de overige wijziging grotendeels verklaard worden door beslissingen uit het verleden tot nieuw beleid: CAO IV en V die nog steeds de dynamiek beïnvloeden, en voor het secundair onderwijs het Tivoli-akkoord. Dit heeft voornamelijk tot gevolg dat het lager onderwijs bijkomende middelen krijgt. Hierdoor is het basisonderwijs ook de enige onderwijsvorm waarvan de groei hoger ligt dan de gemiddelde groei de laatste 10 jaar (4,6% ten opzichte van 3,6%).

De stijging binnen de post “overige” is opvallend. Onder deze post worden tal van programma’s verzameld die met onderwijs verbonden zijn: permanente vorming, studietoelagen, centra voor leerlingenbegeleiding, leerlingenvervoer en infrastructuur om de belangrijkste maar te noemen.

De stijging hier wordt voornamelijk verklaard door nieuwe impulsen: bijkomende kredieten in het kader van de zorgverbreding (verdere uitvoering van CAO V, 490 mln BEF/12 mln €), verhoging van de studietoelagen voor het hoger onderwijs (200 mln BEF/5 mln €), bijkomende middelen voor informatisering in het onderwijs (340 mln BEF/8 mln €), de vervangingspool (200 mln BEF/5 mln €) en de invoering van een fietsvergoeding (110 mln BEF/2 mln €).

De vastleggingsmachtigingen voor infrastructuurwerken in het onderwijs blijven op hetzelfde niveau als in 2000. Dit betekent dat de “eenmalige” impuls voor infrastructuurwerken die in 1999 werd toegekend, de facto een structurele verhoging is geworden van de kredieten.

- Welzijn, volksgezondheid en cultuur

De middelen voor *welzijn en volksgezondheid* nemen toe met 5,4 mld BEF (133 mln €) of 5,7%. De groei voor dit departement is lager dan de gemiddelde groei. Voornamelijk de toename van de middelen voor de administratie welzijn en volksgezondheid is beperkt (5,0%). De middelen voor cultuur, sport en toerisme nemen toe met 9%.

Voor welzijn en volksgezondheid neemt het groeipercentage stelselmatig af sinds 1990.

Voor de periode 1990-2001 bedroeg dit percentage 7,5%, in de periode 1995 tot nu daalde het tot 5,7% en voor 2001 bedraagt het nog maar 5,0%. Deze minder sterke groei in 2001 is volledig te verklaren door de heroriënteringen.

Zowel wat het constant beleid als wat de nieuwe initiatieven betreft, krijgt deze administratie haar deel. De nieuwe initiatieven betreffen een verhoging van de middelen van Kind en Gezin (670 mln BEF/17 mln €), voor de implementatie van het beleidsplan kinderopvang en de uitbreiding van de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning) en het gehandicaptenbeleid (715 mln BEF/18 mln €, voornamelijk het Persoonlijk assistentie budget en individuele materiële bijstand). Daarnaast stijgen de uitgaven ook omwille van het Vlaams intersectoraal akkoord van de social profit (+ 2,6 mld BEF/64 mln €).

Daarenboven is er nog een inhaaloperatie van 0,5 mld BEF (12 mln €) voor het VFSIPH omdat er in 2000 saldi aangesproken zijn. Indien er geen rekening wordt gehouden met de heroriëntering binnen deze administratie, bedraagt de toename 7,1%. Doordat er binnen het VIPA een heroriëntering is ten belope van 1,5 mld BEF (37 mln €), is de groei voor 2001 echter beperkt.

Daarnaast heeft er nog een heroriëntering plaatsgevonden binnen de kredieten voor het VFSIPH. Deze heroriëntering werd volledig opgevangen door nieuwe kredieten in te schrijven voor het VFSIPH en is dus neutraal voor de basisallocatie waarop de middelen voor het VFSIPH zijn ingeschreven en voor het departement.

Voor de administraties *cultuur en de programma's sport en toerisme* is de stijging in 2001 opvallend. De stijging door ongewijzigd beleid is verwaarloosbaar, maar er is voor bijna 1,4 mld BEF (35 mln €) nieuw beleid ingeschreven, voornamelijk voor cultuur. De nieuwe middelen voor de administratie cultuur bedragen 1 mld BEF (250 mln €). Daarnaast valt ook de stijging van 280 mln BEF (7 mln €) op voor het programma toerisme, hetgeen een stijging is van 20% op deze post.

- Economie, werkgelegenheid, binnenlandse zaken en landbouw

De middelen voor dit departement namen in het verleden niet snel toe. Ook dit jaar is de groei beperkt tot 2,5%.

Voor de *administratie economie* is er zelfs een daling waar te nemen van 2,5%. Deze daling heeft grotendeels te maken met een afname van de middelen voor het FEERR onder constant beleid. De bijkomende impuls blijft behouden, maar de gewone vastleggingen voor het FEERR bedragen in 2001 0,6 mld BEF (15 mln €) minder dan in 2000.

Aangezien de bijkomende impuls in 2002 zal wegvallen, zullen de middelen voor economie (onder constant beleid) volgend jaar opnieuw verminderen. Daarnaast is er ook een heroriëntering van de middelen doordat het Fonds Vlaanderen-Azië wordt opgeheven.

Hiertegenover staat dat er verspreid over verschillende posten voor meer dan 300 mln BEF (7,5 mln €) nieuwe impulsen worden gegeven (116 mln BEF/3 mln € voor het FEERR, 60 mln BEF/1,5 mln € voor buitenlandse handel en 50 mln BEF/1,25 mln € voor energiebeleid). Deze nieuwe impulsen zijn echter onvoldoende om de daling op te vangen.

De *administratie werkgelegenheid en beroepsopleiding* kent een relatief sterke groei. Hierbij werd voor 2000 geen rekening gehouden met de middelen voor de DAC in de welzijnssector, die naar dat departement werden getransfereerd. Zoals reeds gesteld werden de begrotingen heringedeeld op basis van de begroting 2001, en werd voor deze vergelijking ervan uitgegaan dat deze middelen steeds bij de post welzijn ondergebracht waren.

De stijging wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2000 de uitgaven eenmalig verminderd werden met 1,6 mld BEF (40 mln €) door de saldi van de VDAB aan te spreken. Indien hier geen rekening mee wordt gehouden, stijgen de kredieten met minder dan 0,5%. Er is immers een daling van de kredieten door constant beleid met 0,9 mld BEF (22 mln €) door het wegvallen van VESOC-middelen en eenmalige initiatieven voor het VIZO in 2000. Daarnaast wordt een bedrag van 0,4 mld BEF (10 mln €) geheoriënteerd binnen het programma werkgelegenheid door de afschaffing van WEP-privé. Deze heroriëntering is wel binnen het departement meer dan opgevangen door nieuwe middelen toe te kennen. Het gaat voornamelijk om 142 mln BEF (3,5 mln €) nieuwe middelen aan VIZO en de kredieten voor de meerwaardeneconomie met 0,5 mld BEF (12 mln €) te doen stijgen.

De kredieten voor *binnenlandse aangelegenheden* worden voornamelijk ingenomen door het gemeente- en provinciefonds. Deze fondsen worden aangepast aan de inflatie en de groei van de kredieten wordt dan ook voornamelijk bepaald door het inflatieritme. Voor 2001 speelt er een heroriëntering mee van 1 mld BEF (25 mln €): het gemeentefonds krijgt bijkomende middelen ten belope van dit bedrag terwijl de middelen van het provinciefonds met een gelijkaardig bedrag afnemen. Voor de begroting is dit een neutrale operatie.

De vraag is op welke manier de provincie deze vermindering van middelen zullen opvangen: door hun beleid aan te passen (hetgeen de bedoeling is van een heroriëntering) of door bijkomende middelen te putten uit de provinciebelastingen. In dit laatste geval is er de facto sprake van een debudgettering van een nieuwe soort.

De kredieten voor *landbouw* tenslotte nemen af. De heroriënteringen ten belope van 0,2 mld BEF/5 mln € (een herschikking van de middelen en de afname voor Europese projecten) worden gedeeltelijk gecompenseerd door nieuwe uitgaven binnen deze administratie. Deze nieuwe kredieten dienen voornamelijk voor het voeren van praktijkgericht onderzoek (60 mln BEF/1,5 mln €) en de ondersteuning van de biologische landbouw (43 mln BEF/1 mln €).

- Leefmilieu en infrastructuur

Voor dit departement stijgen de kredieten nominaal met 14,3%. Dit is meer dan het tweevoudige van het gemiddeld groeipercentage de voorbijgaande jaren.

Deze sterke verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door nieuw beleid. Bijna de helft het nieuw beleid op de totale begroting is geconcentreerd binnen dit departement. De belangrijkste elementen van dit nieuw beleid zijn de volgende verhogingen:

- 0,8 mld BEF (20 mln €) dotatie voor nieuwe impulsen in het MINA-fonds
- 1,3 mld BEF (32 mln €) voor bouw- en verbouwpremies
- 2,0 mld BEF (50 mln €) voor sociale huurwoningen
- 0,9 mld BEF (22 mln €) voor de Vlaamse Vervoermaatschappij (VVM)
- 0,7 mld BEF (17 mln €) voor onderhoud aan de wegen
- 2,8 mld BEF (69 mln €) voor het VIF (onderhoud van wegen, aanleg fietswegen, havendecreet en waterbeheersingswerken).

Doordat de begrotingscontrole 2000 de saldi van het MINA-fonds heeft aangesproken, stijgen de kredieten voor het MINA-fonds in 2001 met 1,1 mld BEF (27 mln €).

De stijging door het constant beleid is beperkt binnen dit departement. Voor 2001 dalen sommige kredieten immers onder constant beleid. Zo kunnen de kredieten voor het Limburgfonds verminderen omdat de tekorten uit het verleden gedekt zijn. Gedeeltelijk gaat het echter om een eenmalige vermindering (450 mln BEF/11 mln €) waarvoor volgend jaar weer een verhoging moet ingeschreven worden. De dotatie van het VIF kan ook dalen met 0,4 mld BEF (10 mln €) wegens het wegvallen van eenmalige investeringen.

Binnen dit departement verminderden de budgetten met 0,8 mld BEF (20 mln €) door heroriënteringen. Zo verminderen de investeringskredieten voor veiligheid van de VVM en worden die omgezet in bijkomend personeel (0,1 mld BEF/2,5 mln €). De VESOC-middelen voor het beheer van het wegnnet worden geschrapt omdat deze uitgaven niet meer opportuun worden geacht (0,3 mld BEF/7,5 mln €).

Een derde belangrijke heroriëntering bestaat uit de vermindering van de tussenkomst in de leningslast van gezinnen voor het bouwen en verbouwen van woningen (0,1 mld BEF/2,5 mln €). Dit wordt echter ruimschoots gecompenseerd door de bijkomende impuls voor bouw- en verbouwpremies, waardoor de heroriëntering binnen het departement gebeurt.

De totale heroriëntering ligt aanzienlijk hoger, maar gebeurde binnen eenzelfde basisallocatie. Zo is er binnen het MINA-fonds een heroriëntering, maar die wordt gecompenseerd door nieuwe uitgaven binnen het MINA-fonds. De dotatie vermindert dus niet.

- Wetenschap innovatie en media

De begroting voor *media* wordt grotendeels bepaald door de middelen van de VRT waarvan de groei decretaal bepaald is op 4%.

Binnen de *administratie wetenschap en innovatie* daarentegen wordt de verhoging nauwelijks veroorzaakt door ongewijzigd beleid, maar wel in aanzienlijke mate door nieuw beleid (1,4 mld BEF/35 mln €).

Dit nieuw beleid gaat voornamelijk naar de basisfinanciering van de universiteiten (0,4 mld BEF/10 mln €), verhoging van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) met 0,2 mld BEF (5 mln €), verhoging van de middelen voor technologische innovatie van het IWT (0,4 mld BEF/10 mln €) en de oprichting van steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek (0,2 mld BEF/5 mln €).

Daarnaast vindt er een herschikking plaats van de programma's. Er komt een nieuw programma (strategisch en beleidsrelevant onderzoek). Verschillende basisallocaties worden naar dit programma getransfereerd. Hierdoor vermindert het programma voor wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit aanzienlijk zonder dat de basisallocaties die verleden jaar bij dit programma waren ingeschreven verminderen. Voor de vergelijking van het wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit over de verschillende begrotingen, wordt de indeling van vroeger weerhouden.

Dit wil zeggen dat IMEC, de Vlaamse interuniversitaire instelling voor biotechnologie, VITO, STV en het FTI nog steeds beschouwd worden als instellingen die wetenschappelijk onderzoek doen met economische finaliteit.

De heroriëntering die plaatsvindt binnen deze administratie is een vermindering voor het beleidsgericht onderzoek met 0,3 mld BEF (7,5 mln €).

- Interdepartementale middelen

De stijging van deze middelen is lager dan de inflatie. Dit komt voornamelijk omdat de uitgaven voor het loodswezen die vroeger in de algemene begroting waren opgenomen, vanaf 2001 opgenomen worden in de DAB Loodswezen (1,6 mld BEF/40 mln €). Een correcte vergelijking houdt in dat deze middelen ook uit de begroting van 2000 worden geweerd. Dit geeft een totaal verschillende beeld. De interdepartementale middelen stijgen dan met 10,1%.

Aangezien dit programma grotendeels loonkredieten bevat, is de wijziging omwille van het constant beleid relatief groot (1,0 mld BEF/25 mln €). Daarnaast is er ook een belangrijke verhoging door nieuw beleid. Het gaat om bijkomende inspanningen voor informatica (0,6 mld BEF/15 mln €), een nieuw beloningsbeleid en bijkomend personeel (0,3 mld BEF/7,5 mln €) en een bijkomende dotatie voor het GIS (0,1 mld BEF/2,5 mln €).

BIJLAGEN

BIJLAGE I:

Overzicht van de begrotingen 1990-2001

Bijlage I, 1: Begrotingen 1990-2001 (in mln, lopende prijzen)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ontvangsten (a)	351.348,1	391.301,3	407.424,5	434.366,7	462.600,9	490.773,2	508.428,9	549.882,0	574.942,3	613.792,4	630.166,7	664.751,0
% - groei		11,37%	4,12%	6,61%	6,50%	6,09%	3,60%	8,15%	4,56%	6,76%	2,67%	5,49%
(exclusief toegewezen ontvangsten)	351.348,1	387.590,2	400.869,3	432.883,4	460.849,3	489.097,5	505.675,2	544.300,1	572.905,3	612.272,4	628.294,0	662.629,5
uitgaven (b)	380.185,9	422.953,9	442.224,8	482.001,8	503.752,3	522.434,1	536.214,2	561.439,3	574.015,7	602.224,5	619.289,9	659.268,7
% - groei		11,25%	4,56%	8,99%	4,51%	3,71%	2,64%	4,70%	2,24%	4,91%	2,83%	6,46%
(exclusief variabele kredieten)	380.185,9	419.242,8	434.158,0	480.093,0	502.294,5	520.841,2	533.464,3	555.595,9	571.571,8	600.610,0	617.590,9	656.990,2
saldi (a - b)	-28.837,8	-31.652,6	-34.800,3	-47.635,1	-41.151,4	-31.660,9	-27.785,3	-11.557,3	926,6	11.567,9	10.876,8	5.482,3
(exclusief variabele kredieten)	-28.837,8	-31.652,6	-33.288,7	-47.209,6	-41.445,2	-31.743,7	-27.789,1	-11.295,8	1.333,5	11.662,4	10.703,1	5.639,3

Bijlage I, 2: Beleidskredieten (definitie SERV) (in mln, lopende prijzen)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
algemene middelen												
ingk (incl. bvj)	357.399,6	386.834,2	402.734,1	440.795,8	464.120,9	493.004,3	501.903,1	523.330,0	535.634,5	559.733,1	576.169,5	609.309,0
- interesten	-12.377,1	-21.410,6	-16.883,0	-21.593,0	-21.394,8	-20.276,0	-18.741,9	-19.494,7	-16.880,0	-12.276,1	-10.021,7	-8.556,2
- aflossingen	-3.133,0	-4.014,6	-4.721,4	-5.743,0	-5.041,9	-4.599,5	-8.592,4	-6.544,2	-11.074,5	-13.471,9	-9.613,1	-9.259,9
- vereffeningskredieten	-17.037,7	-14.917,6	-14.937,5	-21.344,9	-25.263,7	-25.930,7	-27.704,9	-30.276,8	-29.779,9	-32.543,1	-28.995,2	-35.694,4
+ gvk	32.721,6	41.442,5	40.120,4	40.311,6	39.233,0	23.346,4	31.154,1	34.275,2	36.188,8	38.970,7	43.490,6	51.968,8
+ vm	21.439,8	21.889,6	21.756,0	28.186,8	28.538,3	29.976,0	26.681,4	27.174,8	30.604,8	35.573,6	41.292,2	39.733,6
+ lm	13.845,9	13.334,7	25.264,2	8.780,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
totaal (a)	392.859,1	423.158,2	453.332,8	469.393,3	480.191,8	495.520,5	504.699,4	528.464,3	544.693,7	575.986,3	612.322,3	647.500,9
na spreiding (a')	392.859,1	423.158,2	445.732,8	462.646,7	482.991,8	498.320,5	507.469,4	530.963,3	547.050,7	575.986,3	612.322,3	647.500,9
incl. toegewezen ontvangsten												
vrk (b)*	2.227,3	3.711,1	8.066,8	1.908,8	1.457,8	1.592,9	2.749,9	5.843,4	2.443,9	1.614,5	1.699,0	2.278,5
totaal (a+b) (c)	395.086,4	426.869,3	461.399,6	471.302,1	481.649,6	497.113,4	507.449,3	534.307,7	547.137,6	577.600,8	614.021,3	649.779,4
na spreiding (c')	395.086,4	426.869,3	453.799,6	464.555,5	484.449,6	499.913,4	510.219,3	536.806,7	549.494,6	577.600,8	614.021,3	649.779,4
incl. D.A.B.'s/V.O.I.												
- dotaties D.A.B.'s (d)	-950,0	-1.497,3	-753,0	-3.325,9	-5.013,3	-22.448,2	-21.070,5	-23.157,1	-25.872,0	-27.893,4	-31.645,2	-37.180,1
+ vm D.A.B.'s (e)	9.100,0	12.481,0	15.520,5	17.984,4	21.925,4	37.572,2	38.356,5	38.710,0	41.733,8	43.716,5	46.157,3	54.668,1
totaal (c - d + e)	403.236,4	437.853,0	476.167,1	485.960,6	498.561,7	512.237,4	524.735,3	549.860,6	562.999,4	593.423,9	628.533,4	667.267,4
na spreiding	403.236,4	437.853,0	468.567,1	479.214,0	501.361,7	515.037,4	527.505,3	551.099,8	565.356,4	593.423,9	628.533,4	667.267,4

BIJLAGE II :

Verdeling vn uitgaven en beleidskredieten naar
departementen (1996-2001 – in lopende prijzen

Bijlage II. a. uitgaven 1996

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.575,5	0,0	0,0	0,0	2.575,5
coördinatie	1.888,2	0,0	0,0	0,0	1.888,2
algemene zaken en financiën	36.910,7	110,0	0,0	0,0	37.020,7
onderwijs	232.001,9	1.085,2	0,0	0,0	233.087,1
<i>basisonderwijs</i>	64.113,9	0,0	0,0	0,0	64.113,9
<i>secundair onderwijs</i>	104.299,4	0,0	0,0	0,0	104.299,4
<i>hobu</i>	18.953,5	0,0	0,0	0,0	18.953,5
<i>universiteiten</i>	20.647,8	0,0	0,0	0,0	20.647,8
<i>overige</i>	23.987,3	1.085,2	0,0	0,0	25.072,5
welzijn, volksgezondheid, cultuur	69.367,3	9,1	0,0	0,0	69.376,4
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	58.262,0	1,2	0,0	0,0	58.263,2
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	11.105,3	7,9	0,0	0,0	11.113,2
economie, werkgel, binnenl., landb	93.100,9	1.248,7	0,0	0,0	94.349,6
<i>economie</i>	13.861,0	1.227,7	0,0	0,0	15.088,7
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	22.971,1	0,0	0,0	0,0	22.971,1
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	54.939,4	0,0	0,0	0,0	54.939,4
<i>landbouw</i>	1.329,4	21,0	0,0	0,0	1.350,4
leefmilieu en infrastructuur	61.802,2	273,4	-21.070,5	39.788,8	80.793,9
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	7.033,9	116,4	-3.614,3	19.810,8	23.346,8
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	12.249,2	151,0	0,0	0,0	12.400,2
<i>vervoer en infrastructuur</i>	24.004,7	6,0	0,0	19.978,0	43.988,7
<i>overige</i>	18.514,4	0,0	-17.456,2	0,0	1.058,2
wetenschap, innovatie en media	17.891,9	8,5	0,0	0,0	17.900,4
<i>wetenschap en innovatie</i>	10.209,5	8,5	0,0	0,0	10.218,0
<i>media</i>	7.682,4	0,0	0,0	0,0	7.682,4
interdepartementaal	17.925,7	15,0	0,0	0,0	17.940,7
totaal	533.464,3	2.749,9	-21.070,5	39.788,8	554.932,5
	536.214,2				

Bijlage II.a. Uitgaven 1997

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.777,4	0,0	0,0	0,0	2.777,4
coördinatie	2.766,4	0,0	0,0	0,0	2.766,4
algemene zaken en financiën	36.982,5	4.110,0	0,0	0,0	41.092,5
onderwijs	239.983,4	863,0	0,0	0,0	240.846,4
<i>basisonderwijs</i>	65.216,9	0,0	0,0	0,0	65.216,9
<i>secundair onderwijs</i>	107.091,1	0,0	0,0	0,0	107.091,1
<i>hobu</i>	19.115,4	0,0	0,0	0,0	19.115,4
<i>universiteiten</i>	21.435,5	0,0	0,0	0,0	21.435,5
<i>overige</i>	27.124,5	863,0	0,0	0,0	27.987,5
welzijn, volksgezondheid, cultuur	72.575,2	13,2	0,0	0,0	72.588,4
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	60.393,0	0,2	0,0	0,0	60.393,2
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	12.182,2	13,0	0,0	0,0	12.195,2
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	93.515,8	426,0	0,0	0,0	93.941,8
<i>economie</i>	12.343,6	50,0	0,0	0,0	12.393,6
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	23.557,4	0,0	0,0	0,0	23.557,4
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	56.087,8	350,0	0,0	0,0	56.437,8
<i>landbouw</i>	1.527,0	26,0	0,0	0,0	1.553,0
leefmilieu en infrastructuur	65.401,9	407,7	-23.157,1	46.616,6	89.269,1
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	9.182,6	97,7	-5.852,2	27.503,1	30.931,2
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	13.123,0	304,0	0,0	0,0	13.427,0
<i>vervoer en infrastructuur</i>	24.347,9	6,0	0,0	19.113,5	43.467,4
<i>overige</i>	18.748,4	0,0	-17.304,9	0,0	1.443,5
wetenschap, innovatie en media	22.423,5	8,5	0,0	0,0	22.432,0
<i>wetenschap en innovatie</i>	12.760,8	8,5	0,0	0,0	12.769,3
<i>media</i>	9.662,7	0,0	0,0	0,0	9.662,7
interdepartementaal	19.169,8	15,0	0,0	0,0	19.184,8
totaal	555.595,9	5.843,4	-23.157,1	46.616,6	584.898,8
	561.439,3				

Bijlage II.a. Uitgaven 1998

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.816,2	0,0	0,0	0,0	2.816,2
coördinatie	2.652,2	0,0	0,0	0,0	2.652,2
algemene zaken en financiën	37.526,6	710,0	0,0	0,0	38.236,6
onderwijs	246.310,2	849,7	0,0	0,0	247.159,9
<i>basisonderwijs</i>	68.909,2	0,0	0,0	0,0	68.909,2
<i>secundair onderwijs</i>	107.837,6	0,0	0,0	0,0	107.837,6
<i>hobu</i>	19.300,5	10,0	0,0	0,0	19.310,5
<i>universiteiten</i>	22.056,6	0,0	0,0	0,0	22.056,6
<i>overige</i>	28.206,3	839,7	0,0	0,0	29.046,0
welzijn, volksgezondheid, cultuur	77.747,0	16,5	0,0	0,0	77.763,5
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	64.966,8	5,0	0,0	0,0	64.971,8
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	12.780,2	11,5	0,0	0,0	12.791,7
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	93.253,3	298,5	0,0	0,0	93.551,8
<i>economie</i>	8.605,0	50,0	0,0	0,0	8.655,0
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	25.283,7	0,0	0,0	0,0	25.283,7
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	57.597,3	220,0	0,0	0,0	57.817,3
<i>landbouw</i>	1.767,3	28,5	0,0	0,0	1.795,8
leefmilieu en infrastructuur	68.837,8	479,4	-25.872,0	55.554,8	99.000,0
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	9.924,0	167,4	-6.605,7	34.165,2	37.650,9
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	12.966,1	306,0	0,0	0,0	13.272,1
<i>vervoer en infrastructuur</i>	25.825,0	6,0	0,0	21.272,3	47.103,3
<i>overige</i>	20.122,7	0,0	-19.266,3	117,3	973,7
wetenschap, innovatie en media	21.846,5	4,8	0,0	0,0	21.851,3
<i>wetenschap en innovatie</i>	13.566,9	4,8	0,0	0,0	13.571,7
<i>media</i>	8.279,6	0,0	0,0	0,0	8.279,6
interdepartementaal	20.582,0	85,0	0,0	0,0	20.667,0
totaal	571.571,8	2.443,9	-25.872,0	55.554,8	603.698,5
	574.015,7				

Bijlage II.a. Uitgaven 1999

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.248,6	0,0	0,0	0,0	3.248,6
coördinatie	3.252,5	0,0	0,0	0,0	3.252,5
algemene zaken en financiën	38.017,6	113,0	0,0	0,0	38.130,6
onderwijs	252.805,1	936,2	0,0	0,0	253.741,3
<i>basisonderwijs</i>	71.718,0	0,0	0,0	0,0	71.718,0
<i>secundair onderwijs</i>	106.772,8	0,0	0,0	0,0	106.772,8
<i>hobu</i>	20.207,4	92,6	0,0	0,0	20.300,0
<i>universiteiten</i>	22.639,9	0,0	0,0	0,0	22.639,9
<i>overige</i>	31.467,0	843,6	0,0	0,0	32.310,6
welzijn, volksgezondheid, cultuur	85.548,4	10,8	0,0	0,0	85.559,2
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	72.119,0	5,1	0,0	0,0	72.124,1
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	13.429,4	5,7	0,0	0,0	13.435,1
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	99.339,7	120,9	0,0	0,0	99.460,6
<i>economie</i>	10.320,4	27,0	0,0	0,0	10.347,4
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	26.547,9	0,0	0,0	0,0	26.547,9
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	60.682,0	84,9	0,0	0,0	60.766,9
<i>landbouw</i>	1.789,4	9,0	0,0	0,0	1.798,4
leefmilieu en infrastructuur	74.449,0	403,8	-27.893,4	60.166,7	107.126,1
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	10.698,3	81,1	-7.361,0	37.488,1	40.906,5
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	14.408,5	316,7	0,0	0,0	14.725,2
<i>vervoer en infrastructuur</i>	27.303,4	6,0	0,0	22.527,5	49.836,9
<i>overige</i>	22.038,8	0,0	-20.532,4	151,1	1.657,5
wetenschap, innovatie en media	23.890,5	4,8	0,0	0,0	23.895,3
<i>wetenschap en innovatie</i>	15.182,7	4,8	0,0	0,0	15.187,5
<i>media</i>	8.707,8	0,0	0,0	0,0	8.707,8
interdepartementaal	20.058,6	25,0	0,0	0,0	20.083,6
totaal	600.610,0	1.614,5	-27.893,4	60.166,7	634.497,8
	602.224,5				

Bijlage II.a. Uitgaven 2000

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.616,7	0,0	0,0	0,0	3.616,7
coördinatie	2.925,5	0,0	0,0	0,0	2.925,5
algemene zaken en financiën	30.961,4	80,0	0,0	0,0	31.041,4
onderwijs	260.650,4	1.015,8	0,0	0,0	261.666,2
<i>basisonderwijs</i>	75.188,9	0,0	0,0	0,0	75.188,9
<i>secundair onderwijs</i>	109.159,2	0,0	0,0	0,0	109.159,2
<i>hobu</i>	21.319,3	30,2	0,0	0,0	21.349,5
<i>universiteiten</i>	23.305,0	0,0	0,0	0,0	23.305,0
<i>overige</i>	31.678,0	985,6	0,0	0,0	32.663,6
welzijn, volksgezondheid, cultuur	88.701,0	117,8	0,0	0,0	88.818,8
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	74.259,4	112,5	0,0	0,0	74.371,9
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	14.441,6	5,3	0,0	0,0	14.446,9
economie, werkgel, binnenl., landb	103.948,7	39,8	0,0	0,0	103.988,5
<i>economie</i>	11.889,1	25,9	0,0	0,0	11.915,0
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	27.868,0	0,0	0,0	0,0	27.868,0
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	62.162,1	0,0	0,0	0,0	62.162,1
<i>landbouw</i>	2.029,5	13,9	0,0	0,0	2.043,4
leefmilieu en infrastructuur	81.119,5	415,8	-31.645,2	48.446,0	98.336,1
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	13.323,1	155,3	-10.085,6	24.812,0	28.204,8
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	13.454,9	254,5	0,0	0,0	13.709,4
<i>vervoer en infrastructuur</i>	31.547,4	6,0	0,0	23.414,4	54.967,8
<i>overige</i>	22.794,1	0,0	-21.559,6	219,6	1.454,1
wetenschap, innovatie en media	23.684,6	4,8	0,0	0,0	23.689,4
<i>wetenschap en innovatie</i>	14.654,6	4,8	0,0	0,0	14.659,4
<i>media</i>	9.030,0	0,0	0,0	0,0	9.030,0
interdepartementaal	21.983,1	25,0	0,0	0,0	22.008,1
totaal	617.590,9	1.699,0	-31.645,2	48.446,0	636.090,7
	619.289,9				

Bijlag II.a. uitgaven 2001

	ngk + gok	vrk	dotaties	D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.701,2	0,0	0,0	0,0	3.701,2
coördinatie	3.604,7	0,0	0,0	0,0	3.604,7
algemene zaken en financiën	34.112,3	86,3	0,0	0,0	34.198,6
onderwijs	271.091,5	1.828,5	0,0	0,0	272.920,0
<i>basisonderwijs</i>	78.657,4	0,0	0,0	0,0	78.657,4
<i>secundair onderwijs</i>	111.965,1	0,0	0,0	0,0	111.965,1
<i>hobu</i>	21.317,3	45,4	0,0	0,0	21.362,7
<i>universiteiten</i>	23.558,5	0,0	0,0	0,0	23.558,5
<i>overige</i>	35.593,2	1.783,1	0,0	0,0	37.376,3
welzijn, volksgezondheid, cultuur	96.890,4	8,8	0,0	0,0	96.899,2
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	80.596,8	7,3	0,0	0,0	80.604,1
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	16.293,6	1,5	0,0	0,0	16.295,1
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	106.865,4	37,7	0,0	0,0	106.903,1
<i>economie</i>	12.839,6	1,8	0,0	0,0	12.841,4
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	29.114,6	0,0	0,0	0,0	29.114,6
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	63.136,2	0,0	0,0	0,0	63.136,2
<i>landbouw</i>	1.775,0	35,9	0,0	0,0	1.810,9
leefmilieu en infrastructuur	91.203,2	317,2	-36.180,1	57.289,7	112.630,0
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	16.402,2	162,4	-13.049,4	30.991,9	34.507,1
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	16.426,6	148,8	0,0	0,0	16.575,4
<i>vervoer en infrastructuur</i>	33.297,3	6,0	0,0	26.119,3	59.422,6
<i>overige</i>	25.077,1	0,0	-23.130,7	178,5	2.124,9
wetenschap, innovatie en media	27.517,9	0,0	0,0	0,0	27.517,9
<i>wetenschap en innovatie</i>	18.072,0	0,0	0,0	0,0	18.072,0
<i>media</i>	9.445,9	0,0	0,0	0,0	9.445,9
interdepartementaal	22.003,6	0,0	0,0	0,0	22.003,6
totaal	656.990,2	2.278,5	-36.180,1	57.289,7	680.378,3
					1,069625
	659.268,7				

Bijlage II.b. beleidskredieten 1996

	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.577,7	0,0	0,0	0,0	2.577,7
coördinatie	1.872,4	0,0	0,0	0,0	1.872,4
algemene zaken en financiën	9.683,9	110,0	0,0	0,0	9.793,9
onderwijs	233.133,6	1.085,2	0,0	0,0	234.218,8
<i>basisonderwijs</i>	64.113,9	0,0	0,0	0,0	64.113,9
<i>secundair onderwijs</i>	104.298,6	0,0	0,0	0,0	104.298,6
<i>hobu</i>	18.953,5	0,0	0,0	0,0	18.953,5
<i>universiteiten</i>	20.647,8	0,0	0,0	0,0	20.647,8
<i>overige</i>	25.119,8	1.085,2	0,0	0,0	26.205,0
welzijn, volksgezondheid, cultuur	66.618,6	9,1	0,0	0,0	66.627,7
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	56.800,9	1,2	0,0	0,0	56.802,1
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	9.817,7	7,9	0,0	0,0	9.825,6
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	91.238,6	1.248,7	0,0	0,0	92.487,3
<i>economie</i>	11.829,0	1.227,7	0,0	0,0	13.056,7
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	22.967,3	0,0	0,0	0,0	22.967,3
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	55.112,9	0,0	0,0	0,0	55.112,9
<i>landbouw</i>	1.329,4	21,0	0,0	0,0	1.350,4
leefmilieu en infrastructuur	62.831,0	273,4	-21.070,5	38.356,5	80.390,4
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	6.760,6	116,4	-3.614,3	19.378,7	22.641,4
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	12.916,0	151,0	0,0	0,0	13.067,0
<i>vervoer en infrastructuur</i>	25.691,6	6,0	0,0	18.977,8	44.675,4
<i>overige</i>	17.462,8	0,0	-17.456,2	0,0	6,6
wetenschap, innovatie en media	18.793,9	8,5	0,0	0,0	18.802,4
<i>wetenschap en innovatie</i>	10.958,7	8,5	0,0	0,0	10.967,2
<i>media</i>	7.835,2	0,0	0,0	0,0	7.835,2
interdepartementaal	17.949,7	15,0	0,0	0,0	17.964,7
totaal	504.699,4	2.749,9	-21.070,5	38.356,5	524.735,3
	507.449,3				

Bijlage II.b. beleidskredieten 1997

1997	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.673,2	0,0	0,0	0,0	2.673,2
coördinatie	2.895,6	0,0	0,0	0,0	2.895,6
algemene zaken en financiën	11.744,9	4.110,0	0,0	0,0	15.854,9
onderwijs	240.637,1	863,0	0,0	0,0	241.500,1
<i>basisonderwijs</i>	65.216,9	0,0	0,0	0,0	65.216,9
<i>secundair onderwijs</i>	107.089,0	0,0	0,0	0,0	107.089,0
<i>hobu</i>	19.115,4	0,0	0,0	0,0	19.115,4
<i>universiteiten</i>	21.435,5	0,0	0,0	0,0	21.435,5
<i>overige</i>	27.780,3	863,0	0,0	0,0	28.643,3
welzijn, volksgezondheid, cultuur	71.704,3	13,2	0,0	0,0	71.717,5
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	60.279,0	0,2	0,0	0,0	60.279,2
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	11.425,3	13,0	0,0	0,0	11.438,3
economie, werkgel, binnenl., landb	91.931,3	426,0	0,0	0,0	92.357,3
<i>economie</i>	9.691,0	50,0	0,0	0,0	9.741,0
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	23.557,4	0,0	0,0	0,0	23.557,4
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	57.155,9	350,0	0,0	0,0	57.505,9
<i>landbouw</i>	1.527,0	26,0	0,0	0,0	1.553,0
leefmilieu en infrastructuur	64.716,7	407,7	-23.157,1	38.710,0	80.677,3
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	9.003,8	97,7	-5.852,2	20.596,5	23.845,8
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	12.219,5	304,0	0,0	0,0	12.523,5
<i>vervoer en infrastructuur</i>	26.182,1	6,0	0,0	18.113,5	44.301,6
<i>overige</i>	17.311,3	0,0	-17.304,9	0,0	6,4
wetenschap, innovatie en media	23.003,7	8,5	0,0	0,0	23.012,2
<i>wetenschap en innovatie</i>	13.142,0	8,5	0,0	0,0	13.150,5
<i>media</i>	9.861,7	0,0	0,0	0,0	9.861,7
interdepartementaal	19.157,5	15,0	0,0	0,0	19.172,5
totaal	528.464,3	5.843,4	-23.157,1	38.710,0	549.860,6
	534.307,7				

Bijlage II.b. beleidskredieten 1998

	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	2.815,2	0,0	0,0	0,0	2.815,2
coördinatie	2.666,4	0,0	0,0	0,0	2.666,4
algemene zaken en financiën	9.115,0	710,0	0,0	0,0	9.825,0
onderwijs	247.005,1	849,7	0,0	0,0	247.854,8
<i>basisonderwijs</i>	68.909,2	0,0	0,0	0,0	68.909,2
<i>secundair onderwijs</i>	107.837,3	0,0	0,0	0,0	107.837,3
<i>hobu</i>	19.300,5	10,0	0,0	0,0	19.310,5
<i>universiteiten</i>	22.056,6	0,0	0,0	0,0	22.056,6
<i>overige</i>	28.901,5	839,7	0,0	0,0	29.741,2
welzijn, volksgezondheid, cultuur	74.923,4	16,5	0,0	0,0	74.939,9
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	62.736,4	5,0	0,0	0,0	62.741,4
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	12.187,0	11,5	0,0	0,0	12.198,5
economie, werkgel, binnenl., landb	97.297,3	298,5	0,0	0,0	97.595,8
<i>economie</i>	11.198,4	50,0	0,0	0,0	11.248,4
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	25.283,7	0,0	0,0	0,0	25.283,7
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	58.937,5	220,0	0,0	0,0	59.157,5
<i>landbouw</i>	1.877,7	28,5	0,0	0,0	1.906,2
leefmilieu en infrastructuur	66.912,0	479,4	-25.872,0	41.733,8	83.253,2
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	9.712,3	167,4	-6.605,7	21.344,2	24.618,2
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	11.942,9	306,0	0,0	0,0	12.248,9
<i>vervoer en infrastructuur</i>	25.984,1	6,0	0,0	20.215,3	46.205,4
<i>overige</i>	19.272,7	0,0	-19.266,3	174,3	180,7
wetenschap, innovatie en media	23.377,3	4,8	0,0	0,0	23.382,1
<i>wetenschap en innovatie</i>	14.914,1	4,8	0,0	0,0	14.918,9
<i>media</i>	8.463,2	0,0	0,0	0,0	8.463,2
interdepartementaal	20.582,0	85,0	0,0	0,0	20.667,0
totaal	544.693,7	2.443,9	-25.872,0	41.733,8	562.999,4
	547.137,6				

Bijlage II.b. beleidskredieten 1999

	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.248,6	0,0	0,0	0,0	3.248,6
coördinatie	3.281,3	0,0	0,0	0,0	3.281,3
algemene zaken en financiën	12.077,2	113,0	0,0	0,0	12.190,2
onderwijs	253.409,3	936,2	0,0	0,0	254.345,5
<i>basisonderwijs</i>	71.718,0	0,0	0,0	0,0	71.718,0
<i>secundair onderwijs</i>	106.772,6	0,0	0,0	0,0	106.772,6
<i>hobu</i>	20.207,4	92,6	0,0	0,0	20.300,0
<i>universiteiten</i>	22.639,9	0,0	0,0	0,0	22.639,9
<i>overige</i>	32.071,4	843,6	0,0	0,0	32.915,0
welzijn, volksgezondheid, cultuur	84.960,0	10,8	0,0	0,0	84.970,8
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	71.871,1	5,1	0,0	0,0	71.876,2
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	13.088,9	5,7	0,0	0,0	13.094,6
economie, werkgel, binnenl., landb	101.668,2	120,9	0,0	0,0	101.789,1
<i>economie</i>	12.469,9	27,0	0,0	0,0	12.496,9
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	26.547,9	0,0	0,0	0,0	26.547,9
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	60.762,5	84,9	0,0	0,0	60.847,4
<i>landbouw</i>	1.887,9	9,0	0,0	0,0	1.896,9
leefmilieu en infrastructuur	71.314,1	403,8	-27.893,4	43.716,5	87.541,0
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	10.539,5	81,1	-7.361,0	22.037,9	25.297,5
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	12.583,1	316,7	0,0	0,0	12.899,8
<i>vervoer en infrastructuur</i>	27.652,7	6,0	0,0	21.445,5	49.104,2
<i>overige</i>	20.538,8	0,0	-20.532,4	233,1	239,5
wetenschap, innovatie en media	25.969,0	4,8	0,0	0,0	25.973,8
<i>wetenschap en innovatie</i>	17.063,4	4,8	0,0	0,0	17.068,2
<i>media</i>	8.905,6	0,0	0,0	0,0	8.905,6
interdepartementaal	20.058,6	25,0	0,0	0,0	20.083,6
totaal	575.986,3	1.614,5	-27.893,4	43.716,5	593.423,9
	577.600,8				

Bijlage II.b. beleidskredieten 2000

	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.616,7	0,0	0,0	0,0	3.616,7
coördinatie	3.007,9	0,0	0,0	0,0	3.007,9
algemene zaken en financiën	11.615,4	80,0	0,0	0,0	11.695,4
onderwijs	263.790,9	1.015,8	0,0	0,0	264.806,7
<i>basisonderwijs</i>	75.188,9	0,0	0,0	0,0	75.188,9
<i>secundair onderwijs</i>	109.159,2	0,0	0,0	0,0	109.159,2
<i>hobu</i>	21.319,3	30,2	0,0	0,0	21.349,5
<i>universiteiten</i>	23.305,0	0,0	0,0	0,0	23.305,0
<i>overige</i>	34.818,5	985,6	0,0	0,0	35.804,1
welzijn, volksgezondheid, cultuur	91.714,7	117,8	0,0	0,0	91.832,5
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	77.036,0	112,5	0,0	0,0	77.148,5
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	14.678,7	5,3	0,0	0,0	14.684,0
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb.	108.591,8	39,8	0,0	0,0	108.631,6
<i>economie</i>	17.235,5	25,9	0,0	0,0	17.261,4
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	27.868,4	0,0	0,0	0,0	27.868,4
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	61.289,0	0,0	0,0	0,0	61.289,0
<i>landbouw</i>	2.198,9	13,9	0,0	0,0	2.212,8
leefmilieu en infrastructuur	82.012,2	415,8	-31.645,2	46.157,3	96.940,1
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	13.272,2	155,3	-10.085,6	23.523,3	26.865,2
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	14.892,6	254,5	0,0	0,0	15.147,1
<i>vervoer en infrastructuur</i>	32.404,7	6,0	0,0	22.372,4	54.783,1
<i>overige</i>	21.442,7	0,0	-21.559,6	261,6	144,7
wetenschap, innovatie en media	25.989,6	4,8	0,0	0,0	25.994,4
<i>wetenschap en innovatie</i>	16.735,2	4,8	0,0	0,0	16.740,0
<i>media</i>	9.254,4	0,0	0,0	0,0	9.254,4
interdepartementaal	21.983,1	25,0	0,0	0,0	22.008,1
totaal	612.322,3	1.699,0	-31.645,2	46.157,3	628.533,4
	614.021,3				

Bijlage II.b. beleidskredieten 2001

	algemene middelen	vrk	dotaties	vm D.A.B.'s	totaal
hogere entiteiten	3.701,2	0,0	0,0	0,0	3.701,2
coördinatie	3.541,4	0,0	0,0	0,0	3.541,4
algemene zaken en financiën	16.530,2	86,3	0,0	0,0	16.616,5
onderwijs	272.294,4	1.828,5	0,0	0,0	274.122,9
<i>basisonderwijs</i>	78.657,4	0,0	0,0	0,0	78.657,4
<i>secundair onderwijs</i>	111.965,1	0,0	0,0	0,0	111.965,1
<i>hobu</i>	21.317,3	45,4	0,0	0,0	21.362,7
<i>universiteiten</i>	23.558,5	0,0	0,0	0,0	23.558,5
<i>overige</i>	36.796,1	1.783,1	0,0	0,0	38.579,2
welzijn, volksgezondheid, cultuur	97.076,3	8,8	0,0	0,0	97.085,1
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	80.968,4	7,3	0,0	0,0	80.975,7
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	16.107,9	1,5	0,0	0,0	16.109,4
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	111.207,1	37,7	0,0	0,0	111.244,8
<i>economie</i>	16.783,1	1,8	0,0	0,0	16.784,9
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	29.628,0	0,0	0,0	0,0	29.628,0
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	62.798,6	0,0	0,0	0,0	62.798,6
<i>landbouw</i>	1.997,4	35,9	0,0	0,0	2.033,3
leefmilieu en infrastructuur	93.209,7	317,2	-37.180,1	54.668,1	111.014,9
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	16.449,8	162,4	-13.049,4	26.932,0	30.494,8
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	18.258,7	148,8	0,0	0,0	18.407,5
<i>vervoer en infrastructuur</i>	34.324,1	6,0	0,0	27.557,6	61.887,7
<i>overige</i>	24.177,1	0,0	-24.130,7	178,5	224,9
wetenschap, innovatie en media	27.487,5	0,0	0,0	0,0	27.487,5
<i>wetenschap en innovatie</i>	17.838,1	0,0	0,0	0,0	17.838,1
<i>media</i>	9.649,4	0,0	0,0	0,0	9.649,4
interdepartementaal	22.453,1	0,0	0,0	0,0	22.453,1
totaal	647.500,9	2.278,5	-37.180,1	54.668,1	667.267,4
	649.779,4				

Bijlage II.c. jaarlijkse groei van de uitgaven (% nominaal) (1997-2001)

	Uitgaven											
	1997		1998		1999		2000		2001			
	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
hogere entiteiten	7,84%	7,84%	1,40%	1,40%	15,35%	15,35%	11,33%	11,33%	2,34%	2,34%	2,34%	2,34%
coördinatie	46,51%	46,51%	-4,13%	-4,13%	22,63%	22,63%	-10,05%	-10,05%	23,22%	23,22%	23,22%	23,22%
algemene zaken en financiën	0,19%	11,00%	1,47%	-6,95%	1,31%	-0,28%	-18,56%	-18,59%	10,18%	10,17%	10,18%	10,17%
onderwijs	3,44%	3,33%	2,64%	2,62%	2,64%	2,66%	3,10%	3,12%	4,01%	4,30%	4,01%	4,30%
<i>basisonderwijs</i>	1,72%	1,72%	5,66%	5,66%	4,08%	4,08%	4,84%	4,84%	4,61%	4,61%	4,61%	4,61%
<i>secundair onderwijs</i>	2,68%	2,68%	0,70%	0,70%	-0,99%	-0,99%	2,24%	2,24%	2,57%	2,57%	2,57%	2,57%
<i>hbo</i>	0,85%	0,85%	0,97%	1,02%	4,70%	5,12%	5,50%	5,17%	-0,01%	0,06%	-0,01%	0,06%
<i>universiteiten</i>	3,81%	3,81%	2,90%	2,90%	2,64%	2,64%	2,94%	2,94%	1,09%	1,09%	1,09%	1,09%
<i>overige</i>	13,08%	11,63%	3,99%	3,78%	11,56%	11,24%	0,67%	1,09%	12,36%	14,43%	12,36%	14,43%
welzijn, volksgezondheid, cultuur	4,62%	4,63%	7,13%	7,13%	10,03%	10,02%	3,69%	3,81%	9,23%	9,10%	9,23%	9,10%
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	3,66%	3,66%	7,57%	7,58%	11,01%	11,01%	2,97%	3,12%	8,53%	8,38%	8,53%	8,38%
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	9,70%	9,74%	4,91%	4,89%	5,08%	5,03%	7,54%	7,53%	12,82%	12,79%	12,82%	12,79%
economie, werkgelegenheid, landbouw	0,45%	-0,43%	-0,28%	-0,42%	6,53%	6,32%	4,64%	4,55%	2,81%	2,80%	2,81%	2,80%
<i>economie</i>	-10,95%	-17,86%	-30,29%	-30,17%	19,93%	19,55%	15,20%	15,15%	7,99%	7,78%	7,99%	7,78%
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	2,55%	2,55%	7,33%	7,33%	5,00%	5,00%	4,97%	4,97%	4,47%	4,47%	4,47%	4,47%
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	2,09%	2,73%	2,69%	2,44%	5,36%	5,10%	2,44%	2,30%	1,57%	1,57%	1,57%	1,57%
<i>landbouw</i>	14,86%	15,00%	15,74%	15,63%	1,25%	0,14%	13,42%	13,62%	-12,54%	-11,38%	-12,54%	-11,38%
leefmilieu en infrastructuur	5,82%	10,49%	5,25%	10,90%	8,15%	8,21%	8,96%	8,21%	12,43%	14,54%	12,43%	14,54%
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	30,55%	32,49%	8,07%	21,72%	7,80%	8,65%	24,53%	31,05%	23,11%	22,34%	23,11%	22,34%
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	7,13%	8,28%	-1,20%	-1,15%	11,12%	10,95%	-6,62%	-6,90%	22,09%	20,91%	22,09%	20,91%
<i>vervoer en infrastructuur</i>	1,43%	-1,19%	6,07%	8,36%	5,72%	5,80%	15,54%	10,30%	5,55%	8,10%	5,55%	8,10%
<i>overige</i>	1,26%	36,41%	7,33%	-32,55%	9,52%	70,23%	3,43%	-12,27%	10,02%	46,13%	10,02%	46,13%
wetenschap, innovatie en media	25,33%	25,32%	-2,57%	-2,59%	9,36%	9,35%	-0,86%	-0,86%	16,18%	16,16%	16,18%	16,16%
<i>wetenschap en innovatie</i>	24,99%	24,97%	6,32%	6,28%	11,91%	11,91%	-3,48%	-3,48%	23,32%	23,28%	23,32%	23,28%
<i>media</i>	25,78%	25,78%	-14,31%	-14,31%	5,17%	5,17%	3,70%	3,70%	4,61%	4,61%	4,61%	4,61%
interdepartementaal	6,94%	6,93%	7,37%	7,73%	-2,54%	-2,82%	9,59%	9,58%	0,09%	-0,02%	0,09%	-0,02%
totaal	4,15%	5,40%	2,88%	3,21%	5,08%	5,10%	2,83%	0,25%	6,38%	6,96%	6,38%	6,96%

(a) gefinancierd met algemene middelen

(b) inclusief toegewezen ontvangsten en geconsolideerd voor D.A.B.'s MINA - FONDS en VIF

Bijlage II.d. jaarlijkse groei van de beleidskredieten (% nominaal, 1997-2001)

	beleidskredieten											
	1997				1998				1999			
	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
hogere entiteiten	3,70%	3,70%	5,31%	5,31%	15,39%	15,39%	11,33%	11,33%	11,33%	11,33%	2,34%	2,34%
coördinatie	54,65%	54,65%	-7,92%	-7,92%	23,06%	23,06%	-8,33%	-8,33%	-8,33%	-8,33%	17,74%	17,74%
algemene zaken en financiën	21,28%	61,89%	-22,39%	-38,03%	32,50%	24,07%	-3,82%	-4,06%	42,31%	42,08%	42,31%	42,08%
onderwijs	3,22%	3,11%	2,65%	2,63%	2,59%	2,62%	4,10%	4,11%	3,22%	3,52%	3,22%	3,52%
<i>basisonderwijs</i>	1,72%	1,72%	5,66%	5,66%	4,08%	4,08%	4,84%	4,84%	4,61%	4,61%	4,61%	4,61%
<i>secundair onderwijs</i>	2,68%	2,68%	0,70%	0,70%	-0,99%	-0,99%	2,24%	2,24%	2,57%	2,57%	2,57%	2,57%
<i>hobo</i>	0,85%	0,85%	0,97%	1,02%	4,70%	5,12%	5,50%	5,17%	-0,01%	0,06%	0,06%	0,06%
<i>universiteiten</i>	3,81%	3,81%	2,90%	2,90%	2,64%	2,64%	2,94%	2,94%	1,09%	1,09%	1,09%	1,09%
<i>overige</i>	10,59%	9,30%	4,04%	3,83%	10,97%	10,67%	8,57%	8,78%	5,68%	7,75%	5,68%	7,75%
welzijn, volksgezondheid, cultuur	7,63%	7,64%	4,49%	4,49%	13,40%	13,39%	7,95%	8,08%	5,85%	5,72%	5,85%	5,72%
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	6,12%	6,12%	4,08%	4,08%	14,56%	14,56%	7,19%	7,34%	5,10%	4,96%	5,10%	4,96%
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	16,37%	16,41%	6,67%	6,65%	7,40%	7,35%	12,15%	12,14%	9,74%	9,71%	9,74%	9,71%
economie, werkgelegenheid, binnenl., landb	0,76%	-0,14%	5,84%	5,67%	4,49%	4,30%	6,81%	6,72%	2,41%	2,41%	2,41%	2,41%
<i>economie</i>	-18,07%	-25,39%	15,55%	15,47%	11,35%	11,10%	38,22%	38,13%	-2,62%	-2,76%	-2,62%	-2,76%
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	2,57%	2,57%	7,33%	7,33%	5,00%	5,00%	4,97%	4,97%	6,31%	6,31%	6,31%	6,31%
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	3,71%	4,34%	3,12%	2,87%	3,10%	2,86%	0,87%	0,73%	2,46%	2,46%	2,46%	2,46%
<i>landbouw</i>	14,86%	15,00%	22,97%	22,74%	0,54%	-0,49%	16,47%	16,65%	-9,16%	-8,11%	-9,16%	-8,11%
leefmilieu en infrastructuur	3,00%	0,36%	3,39%	3,19%	6,58%	5,15%	15,00%	10,74%	13,65%	15,55%	13,65%	15,55%
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	33,18%	5,32%	7,87%	3,24%	8,52%	2,76%	25,93%	6,20%	23,94%	13,51%	23,94%	13,51%
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	-5,39%	-4,16%	-2,26%	-2,19%	5,36%	5,31%	18,35%	17,42%	22,60%	21,52%	22,60%	21,52%
<i>vervoer en infrastructuur</i>	1,91%	-0,84%	-0,76%	4,30%	6,42%	6,27%	17,18%	11,56%	5,92%	12,97%	5,92%	12,97%
<i>overige</i>	-0,87%	-3,03%	11,33%	2723,44%	6,57%	32,54%	4,40%	-39,58%	12,75%	746,51%	12,75%	746,51%
wetenschap, innovatie en media	22,40%	22,39%	1,62%	1,61%	11,09%	11,08%	0,08%	0,08%	5,76%	5,74%	5,76%	5,74%
<i>wetenschap en innovatie</i>	19,92%	19,91%	13,48%	13,45%	14,41%	14,41%	-1,92%	-1,92%	6,59%	6,56%	6,59%	6,56%
<i>media</i>	25,86%	25,86%	-14,18%	-14,18%	5,23%	5,23%	3,92%	3,92%	4,27%	4,27%	4,27%	4,27%
interdepartementaal	6,73%	6,72%	7,44%	7,80%	-2,54%	-2,82%	9,59%	9,58%	2,14%	2,02%	2,14%	2,02%
totaal	4,71%	4,79%	3,07%	2,39%	5,74%	5,40%	6,31%	5,92%	5,75%	6,32%	5,75%	6,32%

(a) gefinancierd met algemene middelen

(b) inclusief toegewezen ontvangsten en geconsolideerd voor D.A.B.'s MINA - FONDS en VIF

Bijlage II.e. winst- en verliesrekening beleidskredieten 1997-2000
(evolutie tegeonover vorig begrotingsjaar)

	1997/1996	1998/1997	1999/1998	2000/1999	2001/2000
hogere entiteiten	95,5	142,0	433,4	368,1	84,5
coördinatie	1.023,2	-229,2	614,9	-273,4	533,5
algemene zaken en financiën	6.061,0	-6.029,9	2.365,1	-494,8	4.921,1
onderwijs	7.281,3	6.354,7	6.490,7	10.461,2	9.316,2
<i>basisonderwijs</i>	1.103,0	3.692,3	2.808,8	3.470,9	3.468,5
<i>secundair onderwijs</i>	2.790,4	748,3	-1.064,7	2.386,6	2.805,9
<i>hobu</i>	161,9	195,1	989,5	1.049,5	13,2
<i>universiteiten</i>	787,7	621,1	583,3	665,1	253,5
<i>overige</i>	2.438,3	1.097,9	3.173,8	2.889,1	2.775,1
welzijn, volksgezondheid, cultuur	5.089,8	3.222,4	10.030,9	6.861,7	5.252,6
<i>welzijn en volksgezondheid</i>	3.477,1	2.462,2	9.134,8	5.272,3	3.827,2
<i>cultuur, sport en toerisme</i>	1.612,7	760,2	896,1	1.589,4	1.425,4
economie, werkgel, binnenl., landb	-130,0	5.238,5	4.193,3	6.842,5	2.613,2
<i>economie</i>	-3.315,7	1.507,4	1.248,5	4.764,5	-476,5
<i>werkgelegenheid en beroepsopl.</i>	590,1	1.726,3	1.264,2	1.320,5	1.759,6
<i>binnenlandse aangelegenheden</i>	2.393,0	1.651,6	1.689,9	441,6	1.509,6
<i>landbouw</i>	202,6	353,2	-9,3	315,9	-179,5
leefmilieu en infrastructuur	286,9	2.575,9	4.287,8	9.399,1	15.074,8
<i>milieu, natuur, land - en waterbeh.</i>	1.204,4	772,4	679,3	1.567,7	3.629,6
<i>r.o., huisvesting, monum/landsch.</i>	-543,5	-274,6	650,9	2.247,3	3.260,4
<i>vervoer en infrastructuur</i>	-373,8	1.903,8	2.898,8	5.678,9	7.104,6
<i>overige</i>	-0,2	174,3	58,8	-94,8	1.080,2
wetenschap, innovatie en media	4.209,8	369,9	2.591,7	20,6	1.493,1
<i>wetenschap en innovatie</i>	2.183,3	1.768,4	2.149,3	-328,2	1.098,1
<i>media</i>	2.026,5	-1.398,5	442,4	348,8	395,0
interdepartementaal	1.207,8	1.494,5	-583,4	1.924,5	445,0
totaal	25.125,3	13.138,8	30.424,4	35.109,5	39.734,0

BIJLAGE III :

Verdeling van lonen en investeringen (beleidskredieten)
naar departementen – in lopende prijzen

Bijlage III.a. verdeling van de lonen (inclusief toegewezen ontvangsten en na consolidatie met MINA-fonds, VIF en DAB Loodswezen) naar departementen

	bedragen									
	1995 (a)	1996 (a)	1997 (a)	1998 (a)	1999	2000	2001			
hogere entiteiten										
coördinatie	880,3	1.115,3	1.193,8	1.319,9	1.887,0	2.217,6	2.275,0			
algemene zaken en financiën	25,8	272,7	277,3	304,9	253,4	394,2	417,6			
onderwijs	1.737,3	2.754,5	2.047,1	617,9	3.213,2	958,6	2.988,4			
basisonderwijs	191.837,1	196.239,8	201.847,6	205.372,8	212.935,2	223.564,8	230.026,0			
secundair onderwijs	56.520,7	57.535,1	59.493,5	62.652,1	67.620,4	71.589,8	74.346,4			
hbo	92.827,7	92.386,9	93.734,1	96.236,9	95.141,1	97.696,1	99.427,0			
universiteiten	15.158,9	16.110,5	16.248,1	15.981,0	15.855,2	16.620,6	15.955,7			
overige	14.985,3	16.518,2	17.148,4	15.273,8	16.647,2	17.061,5	17.256,7			
welzijn, volksgezondheid, cultuur	12.344,6	13.689,1	15.223,5	15.229,0	17.671,2	20.596,8	23.040,1			
welzijn en volksgezondheid	43.909,3	44.418,7	48.622,4	49.881,2	56.041,7	60.331,6	69.324,8			
cultuur, sport en toerisme	39.078,0	39.321,9	42.763,4	43.758,7	49.257,2	52.724,0	61.661,9			
economie, werkgelegenheid, landbouw	4.831,3	5.096,9	5.859,0	6.122,6	6.784,4	7.607,7	7.662,9			
economie	23.441,0	23.714,7	26.384,9	26.570,1	25.211,2	25.097,5	23.512,9			
werkelegenheid en beroepsopst.	526,0	522,2	580,6	628,4	808,1	733,6	1.011,2			
binnenlandse aangelegenheden	22.915,0	23.192,5	25.804,3	25.941,7	24.403,1	24.363,9	22.501,7			
landbouw	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
leefmilieu en infrastructuur	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
milieu, natuur, land - en waterbeh.	8.467,3	8.600,6	8.826,9	8.895,7	9.710,0	12.277,7	13.373,4			
r.o., huisvesting, monum/landsch.	1.895,5	1.927,4	1.973,4	2.070,8	2.288,6	2.522,3	2.674,0			
vervoer en infrastructuur	0,0	0,0	0,0	0,0	23,1	44,9	62,5			
overige	6.571,9	6.673,1	6.853,5	6.825,0	7.398,3	9.710,5	10.636,9			
wetenschap, innovatie en media	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
wetenschap en innovatie	7.130,0	7.667,3	8.525,5	8.949,2	9.755,5	10.030,1	10.455,9			
media	3.231,7	3.738,4	4.487,3	4.871,4	5.434,4	6.076,2	6.322,2			
interdepartementaal	3.898,3	3.928,9	4.038,1	4.077,8	4.321,1	3.953,9	4.133,7			
totaal	14.548,6	14.549,3	15.191,2	15.199,5	16.133,9	17.090,8	16.501,1			
	291.976,7	299.332,9	312.916,6	317.111,3	335.141,1	351.963,0	368.875,1			

(a) niet vergelijkbaar met de begrotingen vanaf 1999 omdat er een andere indeling is gebruikt

Bijlage III.b. verdeling van investeringen - beleidskredieten (inclusief toegewezen ontvangsten en consolidatie D.A.B.'s) naar departementen

	bedragen					groei				
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001
hogere entiteiten										
coördinatie	47,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-25,40%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
algemene zaken en financiën	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
onderwijs	4.785,7	815,0	1.159,7	368,4	573,9	489,88%	-82,97%	42,29%	-68,23%	55,78%
basisonderwijs	5.594,6	5.650,4	7.021,2	7.060,3	7.057,6	18,01%	1,00%	24,26%	0,56%	-0,04%
secundair onderwijs	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
hobo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
universiteiten	673,6	690,7	707,0	927,2	924,5	-3,15%	2,54%	2,36%	31,15%	-0,29%
overige	4.921,0	4.959,7	6.314,2	6.133,1	6.133,1	21,65%	0,79%	27,31%	-2,87%	0,00%
welzijn, volksgezondheid, cultuur	7.183,7	7.631,9	8.053,7	10.364,3	8.858,8	-0,88%	6,24%	5,53%	28,69%	-14,53%
welzijn en volksgezondheid	6.327,9	6.798,5	7.374,6	8.925,4	7.322,3	-1,73%	7,44%	8,47%	21,03%	-17,96%
cultuur, sport en toerisme	855,8	833,4	679,1	1.438,9	1.536,5	5,94%	-2,62%	-18,51%	111,88%	6,78%
economie, werkgelegenheid, landbouw	5.730,0	5.448,4	5.554,3	5.572,2	5.697,7	-2,65%	-4,91%	1,94%	0,32%	2,25%
economie	675,7	315,0	302,0	301,9	301,8	-18,43%	-53,38%	-4,13%	-0,03%	-0,03%
werkgelegenheid en beroepsopl.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
binnenlandse aangelegenheden	5.054,3	5.133,4	5.252,3	5.270,3	5.395,9	-0,06%	1,57%	2,32%	0,34%	2,38%
landbouw	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
leefmilieu en infrastructuur	38.828,0	40.831,2	43.120,2	48.332,7	58.274,0	1,49%	5,16%	5,61%	12,09%	20,57%
milieu, natuur, land - en waterbeh.	9.580,8	9.815,2	9.780,8	11.518,1	13.365,5	20,46%	2,45%	-0,35%	17,76%	16,04%
r.o., huisvesting, monument/landsch.	7.705,6	7.417,2	7.435,2	9.576,5	12.212,9	-0,59%	-3,74%	0,24%	28,80%	27,53%
vervoer en infrastructuur	21.541,6	23.598,8	25.904,2	27.238,1	32.695,6	-4,49%	9,55%	9,77%	5,15%	20,04%
overige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
wetenschap, innovatie en media	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
wetenschap en innovatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
media	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
interdepartementaal	559,7	566,0	248,1	207,6	202,0	28,99%	1,13%	-56,17%	-16,32%	-2,70%
totaal	62.728,7	60.942,9	65.157,2	71.905,5	80.664,0	9,21%	-2,85%	6,92%	10,36%	12,18%

BIJLAGE IV :

Jaarlijks toenemende bruto beleidsruimte op basis van
verschillende parameters

Bijlage IV jaarlijks toenemende bruto beleidsruimte op basis van verschillende parameters.

	2000	2001	2002	2003	2004
SERV-advies					
BNI	2,50%	2,60%	2,40%	2,60%	2,50%
inflatie	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
stijging van de ontvangsten		22,7	17,8	19,9	19,9
daling van de rentelasten		0,7	0,6	0,6	0,6
daling van het begrotingsoverschot		6,1	0,3	0,5	0,7
jaarlijkse bruto beleidsruimte		29,5	18,7	21	21,2
Opmaak begroting 2000					
BNI	3,00%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
inflatie	1,80%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
stijging van de ontvangsten		34,7	14,1	19,7	20,2
daling van de rentelasten		1,1	0,6	0,6	0,6
daling van het begrotingsoverschot		6,1	0,3	0,5	0,7
jaarlijkse bruto beleidsruimte		41,8	15,0	20,8	21,4
Meerjarenbegroting Vlaamse regering					
BNI		2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
inflatie		1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
stijging van de ontvangsten		34,7	21,7	22,2	23,7
daling van de rentelasten		1,1	0,4	0,4	0,5
daling van het begrotingsoverschot		6,1	0,3	0,5	0,7
jaarlijkse bruto beleidsruimte		41,9	22,4	23,1	24,9
Actuele parameters					
BNI	2,7%	3,3%	2,5%	2,5%	2,5%
inflatie	2,55%	1,8%	1,5%	1,5%	1,5%
stijging van de ontvangsten		45,5	11,3	20,0	20,4
daling van de rentelasten		1,1	0,6	0,6	0,6
daling van het begrotingsoverschot		6,1	0,3	0,5	0,7
jaarlijkse bruto beleidsruimte		52,7	12,2	21,1	21,7

BIJLAGE V :

Opdeling van de wijziging van de beleidskredieten van
2000 naar 2001 (zonder DAB of variabele kredieten)

Bijlage V opdeling van de wijziging van de beleidskredieten van 2000 naar 2001 (zonder VRK of DAB).

	2000	Constant	saldi	Nieuwe impulsen	(waarvan nieuw beleid)	Heroriëntering	rest	2001
hogere entiteiten	3.617	69	0	17	17	0	-1	3.701
coördinatie	3.008	10	0	776	745	-271	19	3.541
algemene zaken en financiën	11.615	572	0	4.452	1.252	-87	-22	16.530
onderwijs	263.791	5.452	0	3.312	1.154	-64	-196	272.294
basisonderwijs	75.189	2.303	0	1.276	8	0	-110	78.657
secundair onderwijs	109.159	2.642	0	408	114	0	-244	111.965
hobo	21.319	-223	0	105	105	-6	121	21.317
universiteiten	23.305	251	0	0	0	0	2	23.559
overige	34.819	479	0	1.523	927	-58	33	36.796
welzijn, volksgezondheid, cultuur	91.715	1.573	500	5.182	3.038	-1.671	-223	97.076
welzijn en volksgezondheid	77.036	1.273	500	3.722	1.658	-1.541	-21	80.968
cultuur, sport en toerisme	14.679	300	0	1.460	1.380	-130	-202	16.108
econ., werkgelegenheid, landb	108.592	144	1.630	2.271	2.238	-1.772	342	111.207
economie	17.236	-603	5	320	287	-168	-7	16.783
werkgelegenheid en beroepsopl.	27.868	-728	1.625	814	814	-427	476	29.628
binnenlandse aangelegenheden	61.289	1.455	0	1.018	1.018	-963	-1	62.799
landbouw	2.199	21	0	119	119	-215	-126	1.997
leefmilieu en infrastructuur	82.012	1.155	1.183	9.964	9.740	-782	-322	93.210
milieu, natuur, land - en waterbeh.	13.272	1.085	1.183	942	942	-34	2	16.450
r.o., huisvesting, monum/landsch.	14.893	-324	0	3.894	3.891	-248	44	18.259
vervoer en infrastructuur	32.405	440	0	2.290	2.069	-443	-218	34.324
overige	21.443	-47	0	2.838	2.838	-57	0	24.177
wetenschap, innovatie en media	25.990	371	0	1.411	1.411	-292	8	27.488
wetenschap en innovatie	16.735	30	0	1.393	1.393	-287	-33	17.838
media	9.254	340	0	18	18	-5	42	9.649
interdepartementaal	21.983	-446	0	1.031	1.031	-62	-53	22.453
totaal	612.322	8.900	3.313	28.416	20.626	-5.000	-299	647.501